

**ATRAKTIVNE
MTB DESTINACIJE**

Bosna i Hercegovina
Crna Gora
Hrvatska

EXTREME SUMMIT TEAM
Žene na Himalajima

ICE CLIMBING
Partizanskim stazama:
Rjukan, Norveška

MARKET

AKTIVNI VEŠ

kratki rukavi
po 5 ženskih
i muških modela

**GROUND
BREAKING
INNOVATION**

**PERFORMANCE
WITHOUT COMPROMISE**

➔ **EXTREME SUMMIT TEAM**

24 Žene na Himalajima

Pročitajte kako je protekla jedinstvena avantura - ženska ekspedicija Tharpu Chuli (5.663 mnv) Himalaji 2015.

12 Atraktivne MTB destinacije

Čitajte u ovom broju: Putovanje kroz istoriju (Bosna i Hercegovina); Kamen i voda (Crna Gora); Primorski kras (Hrvatska)...

➔ **MOUNTAIN BIKE**

98 MARKET naš izbor AKTIVNI VEŠ - šest top modela

ICE CLIMBING

32 Partizanskim stazama

Rjukan, Norveška
Nesvakidašnja avantura odigrala se na krajnjem severu Evrope, na mestu gde se pre više od 70. godina odvijao jedan sasvim drugačiji rat. Uživa u prirodi i piše Jasmina Tekić...

44 KES „Armadillo“

Jelašnička klisura Slobodno penjanje

na prirodnoj steni Čačanski penjači, zajedno s penjačima iz Beograda i Kikinde, uživali su na atraktivnim smerima u Jelašničkoj klisuri (Srbija)...

LJUDI

53 Severno lice „velikog zvonara“
Grossglockner (3.798 mnv) iz 2010. godine i podsećanje na Vladimira Filipovića Fiću i Hoselita Bite Hozea, alpinista koji su nas prerano napustili...

VISOKOGORSTVO
60 Atlas na drugi način

Priča o ekspediciji „From sea to

summit 2015“, putovanju od plaže Atlantika do najviših vrhova Visokog Atlasa zimi, iz pera Mateja Perkova...

PLANINARENJE

80 Volujak
Za vreme prvomajskih praznika, planinari iz Planinarskog društva „Kinda“ iz Kikinde (Srbija) posetili su Bosnu i Hercegovinu...

88 Tvoja avantura počinje u prirodi

Članovi OU „Nova vizija“ iz Novog Travnika (Bosna i Hercegovina) organizovali su više atraktivnih planinarenja...

MARKET

98 Aktivni veš - kratki rukavi
Predstavljamo vam po pet muških i ženskih modela među kojima ćete sigurno pronaći nešto za sebe

OUTDOOR

102 Jahorina ultra trail

Vrijeme je da se prepustite avanturi koja na olimpijskoj planini počinje 1. avgusta kada se po prvi put održava Jahorina Ultra Trail (Bosna i Hercegovina)...

70 GSS Združena vežba pretrage - „AVALA 2015.“

Popusti Na MONTANA

www.popustinaputovanja.rs

NAJPOVOLJNIJI ARANŽMANI
NA JEDNOM MESTU

MOJA PLANETA 54 • Maj 2015.
Besplatni outdoor magazin za aktivan život • PDF izdanje

Osnivač i izdavač:

Studio za dizajn „Smart Art“

Adresa redakcije:

Narodnog fronta 65, 21000 Novi Sad

smartart

Glavni i odgovorni urednik:

Jovan Jarić (jovanjaric@mojaplaneta.net)

Art direktor:

Ivana Ubiparip

Prelom:

Studio za dizajn „Smart Art“

Fotografije:

Dreamstime, SXC, Studio za dizajn „Smart Art“

Advertajzing:

062/22-37-47

Izdanje je besplatno i distribuira se u PDF formatu, putem elektronske pošte. Stari brojevi se mogu downloadovati iz arhive sa Internet adrese:

www.mojaplaneta.net

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

796.5

MOJA planeta [Elektronski izvor] : besplatni outdoor magazin za aktivan život / glavni urednik Jovan Jarić . -

Online izd.- Elektronski časopis . - 2010, br. 1 - . -

Mesečno . - Dostupno na <http://www.mojaplaneta.net>

ISSN 2217-3307

COBISS.SR-ID 255946503

Magazin upisan u Registar javnih glasila Srbije pod registarskim brojem:

DE: 000002

Izdavač zadržava sva prava. Svi autorski tekstovi, fotografije i ostali sadržaji objavljeni su uz odobrenje autora. Svi pisani i foto materijali u vlasništvu su Studija „Smart Art“ i autora. Kopiranje, dalja distribucija teksta (delimično ili u potpunosti) i fotografija u komercijalne svrhe zabranjena je u svim medijima bez pismene dozvole Studija „Smart Art“ i autora. Tekstovi i fotografije se objavljuju isključivo bez novčane naknade. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za sadržaj i istinitost reklamnih poruka i tekstova. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za štamparske i nenamerne greške. Redakcija nije obavezna da vraća i odgovara na primljene rukopise, fotografije i elektronsku poštu.

DOSTUPNO U DIGITALNOM FORMATU
www.novinarnica.net

SLEDEĆI BROJ MAGAZINA „MOJA PLANETA“ IZLAZI U JULU 2015.

POTRAŽITE NA:
WWW.MOJAPLANETA.NET

PLANINARSKI
DOMOVI REGIONA

Adresar
planinarskih
domova
iz celog regiona
na jednom mestu

forum

Putovanja,
planinarenja,
najave akcija,
kupi-prodaj,
izveštaji sa akcija...

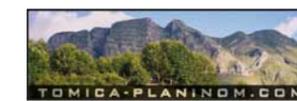
Stare brojeve magazina „Moja planeta“ možete skinuti sa Internet adrese:

www.mojaplaneta.net

na linku ARHIVA

EXTREME SUMMIT TEAM

DESTINACIJA

BUGARSKA

PHOTO: HAROUT TANIELIAN

→ UKRATKO O...

Stara planina ili Balkan je planinski masiv u Bugarskoj i Srbiji. Po njoj je ime dobio geografski pojam „Balkan”. Deo je Alpsko-himalajskog lanca koji se proteže od Evrope do Azije. Dug je približno 530 km dug i proteže se od istočne Srbije, preko severne Bugarske sve do Crnog mora. Masiv je prema jugu strmiji, a najviši vrh masiva Botev (2.376 m) nalazi se u centralnoj Bugarskoj.

BUGARSKA STARA PLANINA

Planinarski domovi

Gorski ray (1.450 mnv)

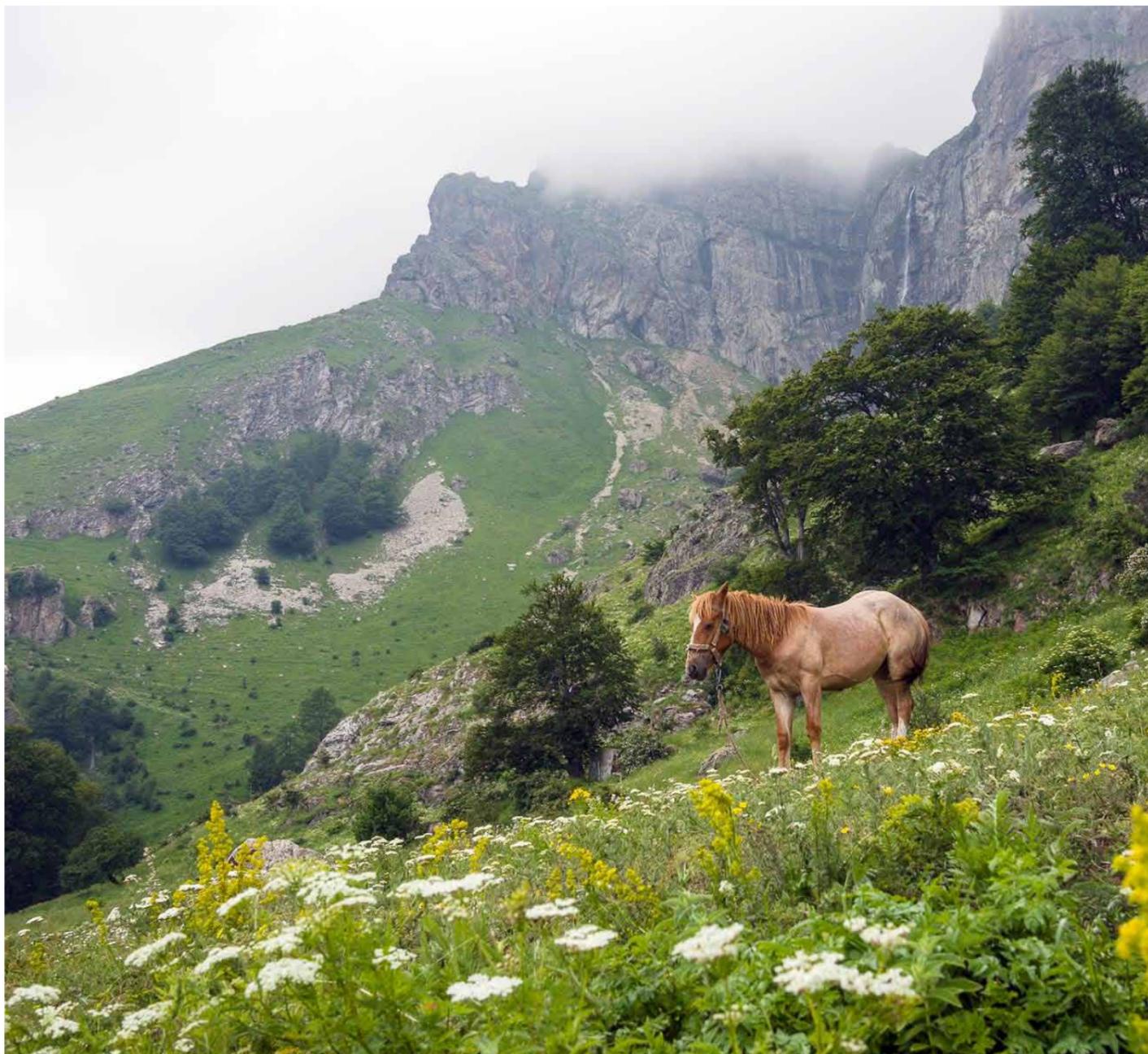
PLANINA: Chiprovska
LOKACIJA: Bekinska Shobarka oblast
OPIS: Kapacitet od 38 mesta, ima vodu, struju iz agregata, grejanje. Dozvoljena upotreba kuhinje. Ima restoran i kantu.
KAKO DOĆI: Iz sela Chuprene (4 sata)
KONTAKT: +359 887/41-40-38
E-mail: gorski_rai@yahoo.com
WEB: www.gorski-rai.com

Kashana (1.340 mnv)

PLANINA: na granici planina Etropolska i Zlatishko-Tetevenska
LOKACIJA: Kashana sedlo – vrh Zlatishki
OPIS: Kapacitet od 44 mesta, ima vodu, struju, grejanje na drva. Dozvoljena upotreba kuhinje. Ima kantu.
KAKO DOĆI: Iz grada Zlatitsa, 15 km asvaltnim putem; iza grada Etropole 18 km asvaltnim putem
KONTAKT: +359 882/71-44-16
E-MAIL: ninov55@abv.bg

Kom (1.507 mnv)

PLANINA: Berkovska
LOKACIJA: Gorna Koriya oblast
OPIS: Kapacitet od 168 mesta, ima vodu, struju, grejanje na struju. Dozvoljena upotreba kuhinje. Ima kantu.
KAKO DOĆI: Od planinskog prevoja Petrohan (3 sata)

KONTAKT: +359 882/96-64-99
E-MAIL: hija_kom_nova@abv.bg

Kopren (975 mnv)

PLANINA: Chiprovska
LOKACIJA: U oblasti Oreshakova Chuka ispod vrha Kopren
OPIS: Kapacitet od 38 mesta, ima vodu, struju, grejanje na drva. Dozvoljena upotreba kuhinje. Ima kantu.
KAKO DOĆI: iz sela Kopilovtsi (6 km)

KONTAKT: +359 878/90-41-40
E-MAIL: gd3470@mail.bg

Ledenika (850 mnv)

PLANINA: Vrachanska
LOKACIJA: U oblasti Ledenishki Valog u blizini pećine Ledenika
OPIS: Kapacitet od 65 mesta, ima vodu, struju, grejanje na drva i na struju. Ima restoran.
KAKO DOĆI: Iz grada Vratsa (2,30 h) kroz selo Zgorigrad, 16 km asfaltnim

putem
KONTAKT: +359 92/62-04-13
E-MAIL: veselin_vr@abv.bg
WEB: http://hotel-ledenika.com

Leskova (1.340 mnv)

PLANINA: Golema
LOKACIJA: na napuštenoj lokaciji Leskova
OPIS: Kapacitet od 28 mesta, ima vodu, nema struju, grejanje na drva. Dozvoljena upotreba kuhinje. Ima

kantu.
KAKO DOĆI: Iz sela Osenovlag (2 sata); iz sela Ogoya (2,5 sata)
KONTAKT: +359 878/92-75-26

Lyulyaka (675 mnv)

PLANINA: Sofijska
LOKACIJA: U oblasti Dzhulin Kladenets, na desnoj obali Krive reke
OPIS: Kapacitet od 26 mesta, ima vodu, ima struju, grejanje na drva i struju. Dozvoljena upotreba kuhinje. Ima kantu i restoran.
KAKO DOĆI: Iz sela Belidie Han; Iz sela Gradets
KONTAKT: +359 896/79-74-25
E-MAIL: luljka@abv.bg
WEB: http://hutilac.alle.bg

Murgana (1.430 mnv)

PLANINA: Etropolska
LOKACIJA: U oblasti Topalov Kladenets, na jugoistočnom podnožju vrha Murgana
OPIS: Kapacitet od 88 mesta, ima vodu, ima struju, kupatilo, grejanje na drva. Dozvoljena upotreba kuhinje. Ima kantu.
KAKO DOĆI: Preko prevoja Kashana (1 sat); iz sela Chelopech (2 sata)
KONTAKT: +359 887/56-09-95
WEB: http://chelopech.org/?page=1797

Okolchitsa (1.082 mnv)

PLANINA: Vrachanska
LOKACIJA: U blizini vrha Okolchitsa
OPIS: Kapacitet od 84 mesta, ima vodu, ima struju, grejanje na drva i struju.
KAKO DOĆI: Iz sela Chelopek (2 sata); Iz sela Lyutibrod (3 sata) i na još nekoliko načina...
KONTAKT: +359 896/76-61-18

Petrohan (1.470 mnv)

PLANINA: Koznitsa
LOKACIJA: Jugoistočno od planinskog prevoja Petrohan
OPIS: Kapacitet od 76 mesta, ima vodu, ima struju, grejanje. Ima kantu i restoran.
KAKO DOĆI: Od prevoja Petrohan (pola sata)
KONTAKT: +359 888/86-79-30

Proboynitsa (1.000 mnv)

PLANINA: Koznitsa
LOKACIJA: Na levoj obali reke Proboynitsa, blizu sela Gubislav.
OPIS: Kapacitet od 59 mesta, ima vodu, ima struju, grejanje na drva. Dozvoljena upotreba kuhinje. Ima kantu.
KAKO DOĆI: Od železničke stanice Lakatnik (linija Sofija - Mezdra), 3,5 sata. Peške markiranom stazom, 15 km.
KONTAKT: +359 876/74-29-09
WEB: www.facebook.com/proboynitsa

Parshevitsa (1.280 mnv)

PLANINA: Vrachanska
LOKACIJA: U oblasti Kalichina Bara, ispod vrha Krastanova Mogila
OPIS: Kapacitet od 53 mesta, ima vodu, ima struju, grejanje na drva i struju. Ima kantu.
KAKO DOĆI: Iz sela Milanovo (3 sata)
KONTAKT: +359 878/10-38-70

Rudinata (1.360 mnv)

PLANINA: Bilo (deo planine Etropolska)
LOKACIJA: Ispod vrha Rudina
OPIS: Kapacitet od 60 mesta. Dozvoljena upotreba kuhinje. Ima kantu.
KAKO DOĆI: Od odmarališta Zelin, blizu grada Botevgrad (2,5 sata)
KONTAKT: +359 879/84-76-53

DESTINACIJE

Chavdar (1.450 mnv)

PLANINA: Etropolska
LOKACIJA: Oblast Vihrushki Polyani, zapadno od vrha Baba
OPIS: Kapacitet od 30 mesta, ima vodu, struju i grejanje na drva i stuju. Dozvoljena upotreba kuhinje. Ima kantu.
KAKO DOĆI: Od železničke stanice Bunovo (linija Podbalkanska - 2,5 sata); od sela Stargel 3,5 sata.
KONTAKT: +359 878/38-03-05
E-MAIL: h_chavdar@abv.bg
WEB: www.facebook.com/hijachavdar.bunovo

Vrattsata (950 mnv)

PLANINA: Murgash
LOKACIJA: Na prevoju Vitinya
OPIS: Kapacitet od 20 mesta, ima

vodu i struju.
KAKO DOĆI: Botevgradski prevoj
KONTAKT: +359 895/46-02-20
E-MAIL: ninov55@abv.bg

Staroplaninets (580 mnv)

PLANINA: Etropolska
LOKACIJA: Na periferiji grada Etropole u oblasti Lozeto
OPIS: Kapacitet od 50 mesta, ima vodu, struju i grejanje. Ima restoran.
KAKO DOĆI: Od autobuske stanice Etropole (pola sata)
KONTAKT: +359 720/9-01-60
E-MAIL: genadi_15@abv.bg

Trastena (1.130 mnv)

PLANINA: Golema
LOKACIJA: Na severnom podnožju vrha Izdremets

OPIS: Kapacitet od 34 mesta, ima vodu, struju i grejanje na drva. Dozvoljena upotreba kuhinje. Ima kantu.
KAKO DOĆI: Ize sela Lakatnik (7 km makadama).
KONTAKT: +359 886/40-74-95

PHOTO: DEIAN VLADOV

karrimor

OUTDOOR CIPELE TOKOM CELE GODINE

www.sportvision.rs

SPORT VISION

Call centar 0800-003-004
besplatan poziv

REGISTRACIJA DOMENA

.rs .com .org .net .tv .me
pomoć pri transferu domena
WHOIS zaštita domena
SSL sertifikati

VPS SERVERI

veoma brzi SSD diskovi
jednostavan kontrolni panel
garantovani resursi
automatski backup

DEDICATED SERVERI

jednostavan kontrolni panel
automatski backup
managed ili unmanaged
99.9% uptime

VRHUNSKA PODRŠKA

Offsite backup jednom nedeljno
24/7/365 monitoring i optimizacija servera
Baza znanja sa detaljnim uputstvima
Proaktivni monitoring sajta

BESPLATNA MIGRACIJA

prebacićemo fajlove, baze i skripte
zadržaćete sva podešavanja
bez prekida u radu sajta
uvek možete proveriti status

adriahost

Najbolji poslovni hosting u Srbiji

www.adriahost.rs prodaja@adriahost.rs 011 41 42 888

Da li znate da samo u Nemačkoj 2,5 miliona turista krene na svoj godišnji odmor biciklom? Naš region bogat je **atraktivnim pešačkim i MTB destinacijama**, a pored poznatih biciklističkih koridora, postoje praktično beskrajne mogućnosti za učivanje na dva točka. EuroVelo je projekat ECF-a (European Cyclist's Federation) za razvoj **dvanaest biciklističkih koridora** kroz celu Evropu. Ukupna dužina ovih koridora je preko 60.000 km od kojih je više od 20.000 km već u funkciji. Delovi ovih koridora prolaze i kroz zemlje bivše Jugoslavije i preko najatraktivnijih tačaka, povezuju Centralnu Evropu s omiljenom destinacijom biciklista iz Zapadne Evrope - Grčkom i Turskom.

➡ Bajkerske lepote u regionu (koje vaš točak ne sme da zaobiđe) - 1. deo

Ok, možda baš nisu Kolos sa Rodosa ili piramide u Visokom, ali destinacije u regionu o kojima pišemo su naše i krase ih jedinstvena lepota, pre svega, izazovni spoj suprotnosti. „Otkotrljajte“ se do njih - nećete zažaliti. U ovom broju donosimo vam preporuke iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Hrvatske. Za sledeći broj spremamo MTB lepote Makedonije, Slovenije i Srbije.

Atraktivne

MOUNTAIN BIKE

destinacije

Putovanje kroz istoriju Bosna i Hercegovina

[Predstavljamo vam dve sjajne destinacije pogodne za MTB, sa urednim, ali i off road stazama]

Spomenik na Tjentištu rad Miodraga Živkovića

SUTJESKA

[Stazama heroja]

U Nacionalnom parku „Sutjeska“ postoji više atraktivnih i obeleženih biciklističkih staza koje povezuju Tjentištu, kanjon reke Hrvavke, Donje Bare, nekoliko jezera (Crno, Bijelo, Orlovačko), etnokompleks... Ukupna dužina staze je 48 km. Nacionalni park obuhvata atraktivne padine Zelengore, pitomog Ozrena, Vučevo, deo Volujka i Maglića, te ne jedinu, ali najveću oazu evropske prašume - Perućicu.

Kada doći:

Kada god da dođete, bićete očarani lepotom ovih predela, ali letnji meseci (od maja do oktobra) pravi su izbor za MTB. Zbog visokih planina u pojedinim delovima sneg se zadržava i do sredine maja, pa ukoliko želite „biciklom do vrha“, prethodno se raspitajte i planirajte posetu parku.

Kako doći:

Nacionalni park „Sutjeska“

Šta raditi:

- Posetite kulturno-istorijski kompleks na **Tjentištu**, posvećen bici na Sutjesci (Peta ofanziva, „Operacija Schwarz“), koja se odigrala od 15. maja do 15. juna 1943. godine na prostorima Crne Gore, istočne Hercegovine i istočne Bosne, a završne i najteže borbe proboja iz neprijateljskog obruča odigrale su se na području reke Sutjeske i planinama

koje je okružuju. U borbama je poginulo oko 7.500 pripadnika NOB-a.

- Čak i ukoliko niste planirali da „rastegnute pedal“ po biciklističkim trekovima, možete da se predomislite i u infocentru na Tjentištu iznajmite bicikl. Istražite okolinu i otisnite se makadamskim putem u **Dragoš Sedlo**, koje se nalazi na oko 10 km od Doline heroja. Na kraju puta je **vidikovac** odakle puca pogled na kanjon Sutjeske, vodopad **Skakavac** (70 m visine), kamene litice **Volujka**, najviši vrh BiH - **Maglić** i vrhove **Zelengore**.

- Istim putem se stiže i do 18 km udaljenog **Prijevora**. Ovde, u **podnožju Maglića**, nalaze se katuni gde se mogu kupiti domaći proizvodi.

Kontakti

Telefon za informacije i rezervacije: +387(0)58/233-130
E-mail: info@npsutjeska.net
Web: www.npsutjeska.net

ČVRSNICA

[Pločno]

Čvrsnica je izazovna i, u zavisnosti od izbora treka, veoma zahtevna za MTB. Međutim, ima jedan specijalan adut, a to je da se brdskim biciklom može doći na sam vrh - Pločno (2.228 mnv). Naime, do vrha vodi delom makadamski, delom kamenom nasuti put, koji je za svoje potrebe izgradila vojska. I danas se tamo nalaze vojni objekti koji su delom u upotrebi, pa je zabranjeno fotografisanje.

Uspion je veoma težak, a tokom letnjih žega posebno iscrpljujuć. Budući da je planina prilično suva, obavezno **dobro isplanirajte rezerve vode**.

Ulaz u stazu nalazi se kod Blidinjeg jezera, a i sama vožnja oko njega posebno je atraktivna. Moguće je napraviti i kružnu turu preko Vran planine, ali to zahteva izuzetnu fizičku spremu.

Kada doći:

Zbog visokih planina, sneg se dugo zadržava, a u pojedinim dubokim vrtačama sneg se može pronaći tokom cele godine.

Kako doći:

Čvrsnica

Šta raditi:

- Do najvišeg vrha **Pločno** vodi više planinarskih staza. Jedna od najbolje obeleženih počinje od crkve Sv. Ilije u Masnoj luci. Može se doći i iz pravca **Jablanice**. Najbolje je da svoj boravak i trekning ture isplanirate u dogovoru sa lokalnim vodičima. Obavezno **dobro isplanirajte rezerve vode**.

- Pored Čvrsnice, možete penjati i veoma atraktivne vrhove **Prenja**. Ovo je izazovna i zahtevna planina s najvišim vrhom Zelenom glavom (2.155 mnv). Primamljiva je leti, ali i zimi.

- U **Jablanici** nalazi se kulturno-istorijski kompleks „Bitke za ranjenike“, posvećen bici na Neretvi koja je

odigrala u proleće 1943. godine.

- **Jablaničko jezero** je veštačka akumulacija koja nudi „vodene aktivnosti“. Jezero možete oploviti, ali i „obiciklirati“, čak vam nije potreban MTB ni posebna kondicija.
- Od Dive Grabovice počinje pešački trek do alpinističkog bivka (660 m), u podnožju stene **Velikog Kuka**. Tu se nalazi atraktivna **ferata** između stena Kuka i Međeda.

Kontakti

Planinarski dom „Vilinač“

Kontakt:
Nihad Širić +387 61 285 684,
Zenaid Ivković +387 61 547 253,
Čosić Nermin +387 61 609 913,
www.vilinač.ba

Kuća na Plasi

Kontakt:
Hazim Krnjić, +387 61 371 667,
www.vilinač.ba

Planinarska kuća „Munika“

Kontakt:
Miroslav Mihalj 00387 63 313 940
E-mail: info@hpd-prenj1933.ba

Planinarska kuća „Tise“

Kontakt:
Zenaid Ivković - Kić
+387 61 547-253
www.vilinač.ba

Kamen i voda

Crna Gora

[Žabljak je jedno od omiljenih MTB destinacija, ali i Hajla postaje sve privlačnija. Evo i zašto...]

ŽABLJAK

[Baza za sve poduhvate]

Žabljak se nalazi na visoravni, a bajkari vole visoravni... Posebno kada one vode do atraktivnih vrhova i jezera, trekovi su dobro obeleženi, a staze u odličnom stanju. Ovo mestašce je pogodno za bazu iz koje ćete planirati razne MTB poduhvate, a ovde bar ima šta da se radi. Pored toga što možete pronaći dobar smeštaj u širokom rasponu cena i ponude, možete se kompletno opremiti za svaku aktivnost, pa čak i iznajmiti bicikl. Lakše staze (asfaltni, pa makadamski put) vode do Zmijinjeg i Crnog jezera, što su samo dva od dvadesetak durmitorskih jezera, dok teže... Samo je Durmitor granica...

Kada doći:

Kadgod. Ukoliko nije zavejan, Žabljak je savršeno mesto za sve outdoor aktivnosti.

Kako doći:

Nacionalni park „Durmitor“

Šta raditi:

- **Rafting** kroz najdublji kanjon Evrope nezaobilazna je ponuda Žabljaka. Najpovoljniji vodostaj **Tare** za bezbedan spust je od 1. jula do 15. septembra. Postoji više od agencija koje se bave organizovanjem rafting tura.
- **Durmitor** je izuzetno dobro markirana planina i posetiocima se pruža mogućnost planinarenja stazama ukupne dužine 100 km

koje vode do najviših vrhova durmitorskog masiva (**Bobotov kuk**). Zbog toga je moguć hajking i planinarenje čak i bez usluga vodiča, ali uvek je bolje imati ga.

Kontakti

Čak i ukoliko nemate rezervisan smeštaj, gotovo svaka kuća u Žabljaku nudi smeštaj, a većina njih imaju informacije o turističkoj ponudi kao i pešačkim i MTB trekovima.

Web: www.durmitor.rs
www.zabljak.montenegro.travel/me

HAJLA

[Kraljevstvo risa]

Ako vas interesuju planinarenje, skijanje, freeclimbing, snowboarding ili MTB, a sve to u nedirnoj prirodi, - Hajla je pravi izbor za vas. Do doma „Grope“ ne vodi magistrala, već se do njega dolazi šumskim putevima - peške ili biciklom. Budući da se nalazi u podnožju Hajle, na visini od 1.980 m n v, domaćini su uvek spremni da organizuju prevoz velikih ranaca. Koliko je ovaj „čošak“ sveta jedinstven, govori i podatak da je ostao jedna od poslednjih oaza balkanskog risa. Ukoliko imate sreće, dok idete prema domu, možete nabasati na tragove naše „velike mačke“. „Grope“ je na daleko poznat po ljubaznim domaćinima i sjajnoj atmosferi u domu čiji je dnevni boravak pravi mali etnografski muzeji. Detalji koji ukrašavaju zajednički boravak samo doprinose atmosferi zajedništva s prirodom. Prelepe padine Hajle i Ahmice pogodne su za MTB. Sami ili u društvu domaćina iz doma, možete istraživati kilometre i kilometre netaknute prirode.

Kada doći:

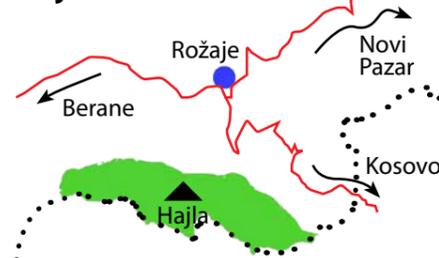
Zbog visokih planina, sneg se dugo zadržava, pa u zavisnosti od interesovanja treba da se raspitate u kakvom je stanju prohodnost puteva.

Šta raditi:

- Nemojte da propustite uspon na obližnju **Ahmicu** (2.272 m n v) jer ćete s njenog atraktivnog vrha imati nezaboravan pogled: na zapadu na greben Hajle, na istoku je Rosulija.

Kako doći:

Hajla

Kontakti

Planinarski i ski klub „Hajla“ iz Rožaja potražite na facebooku:

OVAJ LINK

MTB downhill

Planinarski i ski klub „Hajla“ Rožaje predstavio je pre nekoliko godina prvu downhill mountain bike stazu u Rožajama (a i šire). Staza se nalazi na padinama Hajle preko strmih terena

koji su obrasli gustom šumom. Staza polazi od planinarskog doma „Grope“ preko Brahim Brijega, Gornjeg Bukelja zatim Halja, Ibarca i završava se u centru Rožaja. Staza je duga 10 km i 600 m, najviša tačka je na 1.980 MNV, a najniža 1.006 metara

nadmorske visine. S takvom visinskom razlikom jedinstvena je u regionu.

Pogledajte klip

Primorski kras

Hrvatska

[Kada ste na planini, a tako blizu mora, svaki okret pedale sve više mami]

ĆIČARIJA

[S pogledom na more]

Ćičarija je brdovita krečnjačka visoravan koja ima višu nadmorsku visinu od Istre (prostire se između 700 i 800 mnv), što je čini prijatnijom, posebno u letnjim mesecima. Nije gusto naseljena, ali ima sjajne MTB trekove (asfalt, makadam, nasuti šumski put), što je čini posebno privlačnom. Samo na području Parka prirode „Učka“ uređeno je i označeno osam staza različitih kategorija za brdski biciklizam ukupne dužine oko 180 km. Drugi razlog zašto biste trebali da je posetite jesu neponovljivi morfološki oblici tla, što ovom delu daju poseban izgled. Grebeni i doline ređaju se u nedogled, što čini da ceo krajolik liči na terase obrasle pašnjacima i šumom. Treći razlog je što je more blizu - na jedan okret pedale...

Kako doći:

Ćičarija

Kada doći:

Uticaj mora na Ćičariju je očigledan posebno tokom zimskih meseci jer joj daje blagu temperaturu i dosta kiše. Leta su, pak, mediteranski vrela. Treba biti obazriv kada planirate MTB ture.

Šta raditi:

- **Veliki Planik** (1.272 m) najviši je vrh Ćičarije. Vrh je atraktivan, s istočne strane travnat i kamenit, a s drugih je strana šumovit. Vrh prilaze planinarske staze iz svih

U SLEDEĆEM BROJU ČITAJTE O MTB LEHOTAMA MAKEDONIJE, SLOVENIJE I SRBIJE.

PLITVIČKA JEZERA

[Voda i kamen]

Ako ste ikada posumnjali u maštovitost majke Prirode – dođite na Plitvička jezera. Ovde je ona istresla iz rukava sve svoje adute. Zahvaljujući specifičnom sastavu terena i krečnjačkih stena, voda je stvorila neponovljive geološke oblike, a alge i razni mikroorganizmi su ih obojili, što se ove predele čini izuzetnim.

Plitvice su zapravo šumski kompleks koji obuhvata 16 manjih i većih jezera kristalne modrozeleno boje.

Jezera su povezana šumskim stazama i drvenim mostićima, a dobro obeležene MTB staze trasirane su makadamskim, asfaltnim, šumskim i poljskim putevima. MTB trekovi povezuju atraktivne vidikovce i vodopade.

Možete pratiti vodene tokove (i prelepa reka Korana izvire u Plitvičkim jezerima), ali se možete otisnuti i na neka od okolnih pobrđa.

Kada doći:

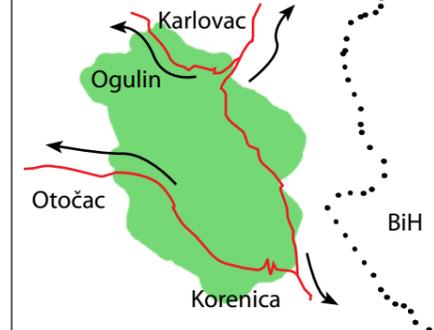
Glavni delovi Plitvičkih jezera dostupni su tokom cele godine, ali je za MTB avanture ipak najpogodniji letnji period.

Šta raditi:

- Treking i hajking Malom Kapelom i severnim obroncima Plješivice, čija je visina oko 1.200 mnv. Neponovljiva lepota prirode, nastala sudarom kamena i vode.
- Rafting na Korani (na 40 km u smeru Zagreba), ili Uni (oko 35 km) sjajne su adrenalinske avanture. Doživite ove divlje reke - iz reke!
- Nad kanjonom Korane razvučen je „zip line“ - jedan od najdužih i svakako jedan od najatraktivnijih u regionu. Ako volite ovu vrstu adrenalinskih aktivnosti - isprobajte vrtoglavi spust.

Kako doći:

NP „Plitvička jezera“

Kontakti

Sve važne podatke o cenama ulaznica, mogućnostima fotografisanja, kao smeštaju, možete pronaći na zvaničnoj stranici Nacionalnog parka „Plitvička jezera“, koja se nalazi na internet stranici: www.np-plitvicka-jezera.hr

Žene na

HIMALAJIMA

Ženska ekspedicija Tharpu Chuli (5.663 mnv) Himalaji 2015.

Šareni autobusi prepuni putnika, okolina puna kolorita i ista količina boja na objektima pored kojih prolazimo, vesela lica svuda oko nas i takođe puno intenzivnih boja i neke čudne energije kojom Nepalci plene je prvi utisak dok se mini busom vozimo sa aerodroma do Katmandua. Svojom gužvom na ulicama gde svako ide svojim poslom bez nervoze i napetosti Nepal nam na svoj način želi dobrodošlicu.

Posle godinu i po dana selekcije, ozbiljnih priprema u planinama Crne Gore, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Švajcarske od 44 prijavljenih devojaka nas osam smo imale sreće da se nađemo u prvoj ženskoj ekspediciji sa ovih prostora u organizaciji Extreme Summit Team-a i uživamo u lepotama Nepala i Anapurna oblasti u kojoj se nalazi i cilj naše velike avanture - vrh Tharpu Chuli 5.663 m/v.

AVANTURA POČINJE već prvog dana u Katmanduu vožnjom rikšama kroz prepune uske ulice gde se istovremeno obavlja i kolski i pešački saobraćaj, obilazak carske palate i drevnog grada, manastira i česme pored hotela

u kome smo smešteni gde se na ulici obavljaju redovni kućni poslovi pranje veša i kupanje i svuda oko nas okrugla vesela lica dece kojima smo posebno zanimljivi i nekako su stalno tu negde oko nas. Akcija nije ni počela, a mi smo već prepuni utisaka.

Sledi užurbano prepakivanje stvari, put do Pokhara, turističkog centra pored jezera, a sa prozora hotelske sobe pruža se pogled na impozantne vrhove Anapurna I i II. Ovde nam se pridružuje vodič Badri koji će u narednim danima deliti sve događanje sa našom grupom, voditi računa o logistici i da naša akcija teče po već utvrđenom planu, kao i porteri, kuvari i pomoćnici i, naravno, šerpasi vodiči za završni uspon.

Akcija počinje trekom kroz prelepe prašumske predele prepune bujne vegetacije, mnoštvo potoka preko kojih prelezimo mostovima, prolazak kroz naseljena mesta i pored lodževa gde nas meštani pozdravljaju neizbežnim „namaste“, a predivni pejzaži ostaju duboko zabeleženi u našim sećanjima. Atmosferu u grupi dopunjuju režiser filma Mladen i snimatelj Marko, sa nama je i Radmila, novinarka iz Crne Gore, vesele smo zadovoljne i pune

iščekivanja... Naravno, uz šalu našeg vodiča Rašu zovemo „Sulejman veličanstveni“ - iako nije Sulejman, svakako je veličanstven: vodič, drug, prijatelj, savetnik, uvek spreman na šalu i bodrenje, podizanje morala i svaku vrstu podrške koja nam je potrebna...

UZ MANJE NEPRIJATNOSTI, nekoliko uboda pijavica i jednim povređenim skočnim zglobovima, stižemo do Anapurna baznog kampa na 4.130 mnv. A tu se dešava ono što je i naš najveći strah: problem sa visinom. Osim Bilje i Medene sve smo osetile posledice prebrzog dolaska na ovu visinu. Čudno je, da dok me mučnina i glavobolja potpuno parališu ni jednog momenta ne razmišljam o tome da je za mene ovo putovanje završeno. Valjda je želja da se ostvari cilj prejaka i gle čuda posle 12 sati mučenja, u jutro polaska u visinski kamp ustajem preporođena, oslobođena svih tegoba i potpuno spremna na nove izazove.

A izazova će biti na pretek... Krećemo iz Anapurna baznog kampa u naš visinski kamp na 4.600 mnv. Teren je u početku stenovit, sa ogromnim kamenim gromadama. Ja lično volim ovakav teren, ali primećujem da je devojčama prilično teško, skoncentrisane su i oprezne. Po izlasku iz stena čeka nas prolazak kroz sipar dok nas sve vreme zasipa kamanje i par stotina metara vertikale gde je već postavljeno užje uz koje žimarimo i posle dva sata i iz ovoga izlazimo sa nekoliko modrica po rukama i nogama. Sve u svemu, srećno smo prošli i ovu deonicu, a onda ulazimo u blatnjav deo obrastao mahovinom i travom, ispod kojih su klizave i vlažne stene i sad već ličimo na 12 malih Hobita koji se pentraju liticama Mordora kao u „Gospodaru prstenova“. Napokan visinski kamp, čeka nas topla supa i naši prijatelji Nepalci koji su nam napravili najveću moguću udobnost u šatorima na 4.600 mnv.

Sledeće jutro Raša donosi važne odluke: Mala Bilja i Radmila zbog visine ne mogu dalje, a Mladan i Marko ne mogu da snimaju jer se generator pokvario. Sa dva portera oni se vraćaju u Anapurna bazni kamp. Tužno ih ispraćamo, ali se okrećemo planovima za završni uspon. U trpezarijskom šatoru pažljivo slušamo planove i procene visinskih vodiča, a onda počinje... Potmula buka i podrhtavanje tla... Jedina misao u glavama nam je - lavina... Istračavamo iz šatora dok se sve trese pod nama. Zbijamo se jedni oko drugih sa Nepalcima u iščekivanju da vidimo sa koje strane ide lavina... Jedan od šerpasa uzvikuje „cunami“ i mi shvatamo da je zemljotres a ne lavina... Iako je potres trajao cela dva minuta, nemate mnogo vremena za razmišljanje, samo isčekujete a reagovaćete u zavisnosti od toga šta će se desiti... Još nekoliko blagih potresa a onda se sve smirilo... I opet ista misao: i ovo je prošlo dobro... Oko šest popodne Šerpasi se vraćaju sa terena, postavili su užad i procena je da možemo da krenemo na završni uspon...

U JEDAN SAT POSLE PONOĆI na temperaturi od -23 C sa čeonim lampama krećemo u poslednju deonicu puta ka vrhu Tharpu Culi... Dok škripi zaledeni sneg pod nogama i korak po korak se bližimo cilju. Tihe smo jer je veliki uspon, čuvamo snagu, pomalo zabrinute, ali odlučne i istrajne... Poneka suza da li zbog napora ili straha ali i prevelike emocije, trudimo se da neko ne zaspi dok

čeka na užetu i uz veliki napor savladujemo preko 400 m žimarenja uz vertikalnu do izlaska na greben, a onda zbog velike količine snega još 300 m žimarenja grebenom gde je širina prolaza ustvari širina naših stopa i stalna upozorenja od Šerpasa i Raše na opreznost i potpunu koncentraciju... I napokon tu - na vrhu! Samo trenutno olakšanje i jedna fotografija jer je vidljivost jako loša... Razočarenje jer ne vidimo ništa dalje od par metara oko sebe, ali zadovoljstvo zbog uspeha nije ništa manje... Kratko traje naše radovanje jer se treba vratiti nazad... I ponovo žimarenje grebenom, a onda još 400 m abzajla, propadanje kroz već raskvašen i mekan sneg, a umor se već čita na izgorelim licima devojaka... Iako nije bilo sunca, velika refleksija je ostavila traga na mnogim licima, pa čak i na licu našeg vodiča Raše, jer je misleći o nama, zaboravio da se zaštiti.

Dolaskom do stenovitog dela shvatamo da je zemljotres umnogome promenio konfiguraciju terena, pa Šerpe imaju problem da nam nađu bezbedan put kroz novonastale kamene gromade. I poslednja prepreka, ali po meni i najopasnija deonica ove akcije - izlazak do Anapurna baznog kampa nekih 200 m uz uspon od preko 50 stepeni gde se sa svih strana sliva blato i sneg, a mi imamo jednu traku još uvek stabilnog snega da dođemo do vrha. Umor stiže, korak je sve teži i kraći, a tu je i strah... Sa vrha nas bodre Mala Bilja, Radmila, Mladan i Marko, ali malo

toga vam u ovim momentima može biti od pomoći... I još jedna pobeda... Jecaji olakšanja, zagrljaji i bliskost koju osećate međusobno u ovako teškim i emotivnim momentima samo je deo atmosfere koja vlada sada kada je najteže prošlo...

U ANAPURNA BAZNOM KAMPU naše veselje i proslava za nas važnog uspeha, kratko traju... Posle pesme i naravno neizbežnog užičkog kola, saznajemo da su posledice zemljotresa katastrofalne, da su naše porodice u Srbiji zabrinute i sve to umnogome baca senku na naš uspeh koji uopšte nije mali.

A onda još dva dana povratka u civilizaciju... Po osam sati hodanja posle svega, umor stiže, sve je teže motivisati se da se izdrži do kraja, ali tu je Raša koji bodri, pa i mi iskusniji koji nekako uspevamo da ne znam odakle izvučemo neke skrivene rezerve snage i da to nesebično podelimo sa grupom.

I možda ćete se pitati: kako funkcionise tim od osam žena na jednom mestu u toku 17 dana, ali uz ovoliko dešavanja i nepredviđenih situacija nema se vremena za ličnu netrpeljivost i nezadovoljstvo? Na kraju, ovaj tim je formiran i pažljivo biran tokom godinu i po dana pod budnim okom i iskustvom idejnog tvorca ove priče Dragana

Jaćimovića, uz neizbežno mišljenje našeg vodiča na svim akcijama - Raše, koji nas na kraju i najbolje poznaje.

Ovo je prva u nizu akcija koje su u planu za naredni period, a ovaj tim bi tek trebalo da postigne istinski velike uspehe. Uz nadu da ćemo uspeli da obezbedimo finansijska sredstva od kojih najviše i zavise ovakvi poduhvati, nadamo se uskoro vrhovima od preko 7.000 i 8.000 m/v.

Kažu ko jednom ode u Himalaje, obavezno poželi da to ponovi... Mi smo imali jedno sadržajno putovanje puno preokreta i neplaniranih izazova, osećam se bogatijom za jedno veliko životno iskustvo i kao planinar ali i kao čovek. Nepalci prenose jednu divnu i plemenitu energiju i živeći sa njima tokom ovih 17 dana ne možete a da ne promenite pogled na događaje i ljude oko sebe... Lepota i imponozantnost himalajskih vrhova se duboko urežu u pamćenje i svaka pomisao na tu lepotu rađa novu želju da se ponovo nađete među njima....

JELENA IGNJATIJEVIĆ
EXTREME SUMMIT TEAM

NAJAVA EKSPEDICIJA EXTREME SUMMIT TEAM-A

Veliki Atlas, Maroko

Istraživanje planina Severne Afrike
Trajanje: 11 dana
Polazak: 05.09.2015

Elbrus Expedition

Uspon na Mt. Elbrus (5.642 m), Kavkaz
Trajanje: 13 dana
Polazak: 8. 7. 2015.

Damavand Expedition

Uspon na DAMAVAND (5.671m), Iran
Trajanje: 13 dana
Polazak: 4. 9. 2015.

Tibet MTB tour

Od Lhase na Tibetu do Kathmandua u Nepalu
Trajanje: 18 Dana
Polazak: 6. 9. 2015.

BEAL UNICORE i pametna užarija

PORED UŽARIJE, BEAL U SVOM PROGRAMU IMA I VELIKI IZBOR ČEONIH LAMPI NAMENJENIH ZA SKY RUNNING, ORIJENTIRING, SPELOLOGIJU, PLANINARENJE, PENJANJE, ALPINIZAM, KAMPOVANJE, RADOVE U ZATVORENOM PROSTORU, RADOVE NA UŽETU...

BEAL je svetski brend nastao u Francuskoj sedamdesetih godina i trenutno je vodeći proizvođač užarije za planinarenje, penjanje i radove na visini. Uveli su novine i poboljšali kvalitet svojih proizvoda što je rezultiralo nagradama na prestižnom sajmu OUTDOOR-a u Nemačkoj.

Beal je uveo UNICORE zaštitu, membrana između srži u košuljice koja štiti srž od oštećenja, habanja prilikom njegove upotrebe. Prednost UNICOR zaštite je u slučaju kidanja košuljice užarija drugih proizvođača se povlači dok BEAL-ova užarija sa

UNICOR zaštitom obezbeđuje da se košuljica ne povlači u potpunosti.

Pored užarije, BEAL u svom programu ima i veliki izbor čeonih lampi od 30-190 lumena, namenjenih za sky running, orijentiring, spelologiju, planinarenje, penjanje, alpinizam, kampovanje, radove u zatvorenom prostoru, radove na užetu...

Dinamik užarija koja se testira pri laboratoriji UIAA i proizvodi se od 7,1-11 mm iz ponude se izdvajaju najprodavniji modeli Joker 9,1 mm, Stinger 9,4 mm i Boster 9,7 mm, a od 2014. izbacili su NOV model OPERA 8,5 mm. U svojim pakovanjima od 30-80 m Beal nudi užariju sa dry cover zaštitom (zaštita od vlage), UV, kao i zaštitom od preko pada preko oštre ivice, obeleženu sredinu što je jako bitno pri abzelovanju niz užu, Golden dry - zaštita od snega, mraza, BI color i Safe control...

U odeljku za SPORT u ponudi imaju jednostruku, dvostruku, twin užariju, semi static, plutajući ili

užariju za kanjoning. STATIČKA užarija i segment radova na visini odovojen je i nude širok spektar užarije od 9-13 mm. U zavisnosti od oblasti i nameni užeta sa velikom prekidnom silom za statičku užariju (2.000-3.400 kN).

Novi model ACCESS UNICOR predstavlja skoro pa neuništivo užu, koje je podiglo standard u radovima i zadalo muke konkurenciji. Ovaj model je uspešno zamenio najprodavniji model statičkog užeta INDUSTRIE. Pored ovog Beal nudi i static CONTRACT, ANTIPOD, TOP WORK, NORTH SEA, RESCUE...

U svojoj ponudi Beal ima plutajuću užariju, zatim zaštitu od plamena, hemijskih jedinjenja...

PAMETNA UŽARIJA (ČIPOVANA UŽAD)

Prednost ovog sistema je bezbednost i sigurnost njenih korisnika. KVALITET proizvoda možete proveriti putem serijskog koda koji je utisnut na svakom artiklu preko sajta Beala.

Habanje i sva oštećenja možete kontrolisati sa dodatnim čipom koji se integriše u užariju i preko BEAL-ovog programa koji se može preuzeti na internet stranici www.bealplanet.com vršite kontrolu oštećenja putem personalnog računara, laptopa i smart telefona.

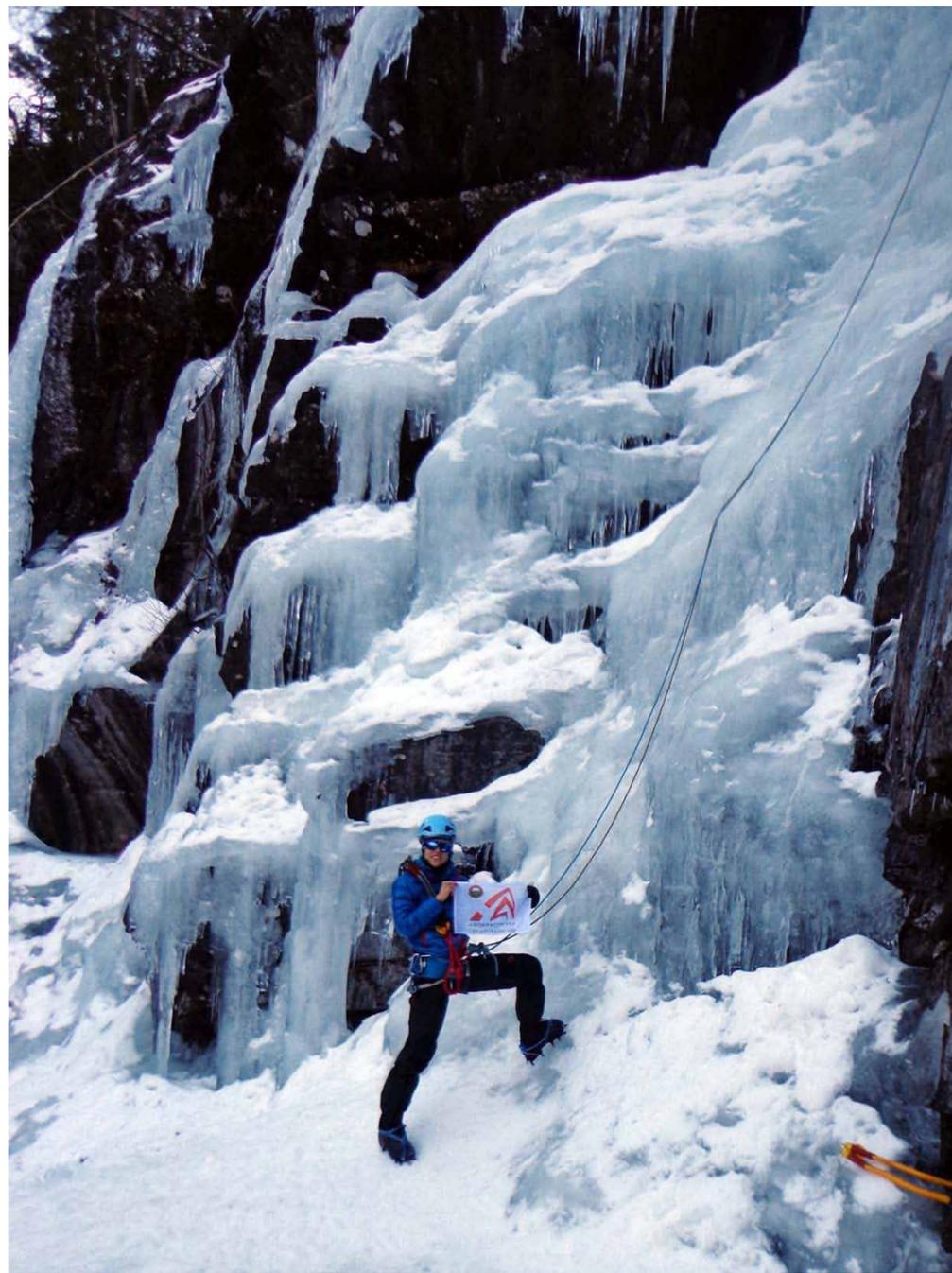
Ovaj sistem je svakako odličan za klubove, firme imajući u vidu da je kontrola opreme obavezan deo

posle njenog korišćenja izvedenih uspona, radova... Upravo zbog toga, svako od nas snosi odgovornost za sopstvenu opremu dok u firmama i klubovima postoje ovlašćena lica koja snose odgovornost! Pored užarije od skoro istom programu imaju i veliki izbor čeonih lampi od 30-190 lumena namenjenih za sky running, orijentiring, spelologiju, planinarenje, penjanje, alpinizam, kampovanje, radove u zatvorenom prostoru, radove na užetu... Prateći program čine koturače, čeličnini karabineri, rukavice, full body pojasevi, PVC torbe, a kao i oprema za adventure parkove.

PARTIZANSKIM STAZAMA Rjukan, Norveška

*Nesvakidašnja avantura odigrala se na krajnjem severu Evrope, na mestu gde se pre više od 70. godina odvijao jedan sasvim drugačiji rat. Uživa u prirodi i piše **Jasmina Tekić**...*

Kako smo hodali partizanskim stazama, preskakali bodljikavu žicu i penjali zaleđene vodopade koji prokišnjavaju...

Zima 1942/43. U hladnoj noći, grupa komandosa se spušta padobranima negde u zavejanim planinama Telemarka u Norveškoj. Provešće mesec u snegu i hladnoći, hodati preko zavejanih vrhova, penjati stene i zaleđene vodopade, a sve sa ciljem da bi tajno došli do hidrocentrale Vermok, gore u planini iznad malog mesta Rjukan. Njihova tajna misija bila je uništiti nemačka postrojenja za proizvodnju teške vode i time spečiti Hitlera da napravi atomsku bombu. O herojskom delu ovih momaka 1965. godine biće snimljen čuveni film „Heroji Telemarka“ sa Kirkom Douglasom u glavnoj ulozi. Akcija ovih momaka je bila ne samo ratni već i veliki penjački i planinarski podvig.

ZIMA 2015.

- Džej, ja ne bi ovuda, meni se ovo uopšte ne sviđa - negodujem dok stojim u snegu dubokom do kolena po snežnoj vejavici, a ispred mene dva metra visoka žičana ograda i znak „STROGO ZABRANJEN PROLAZ“.

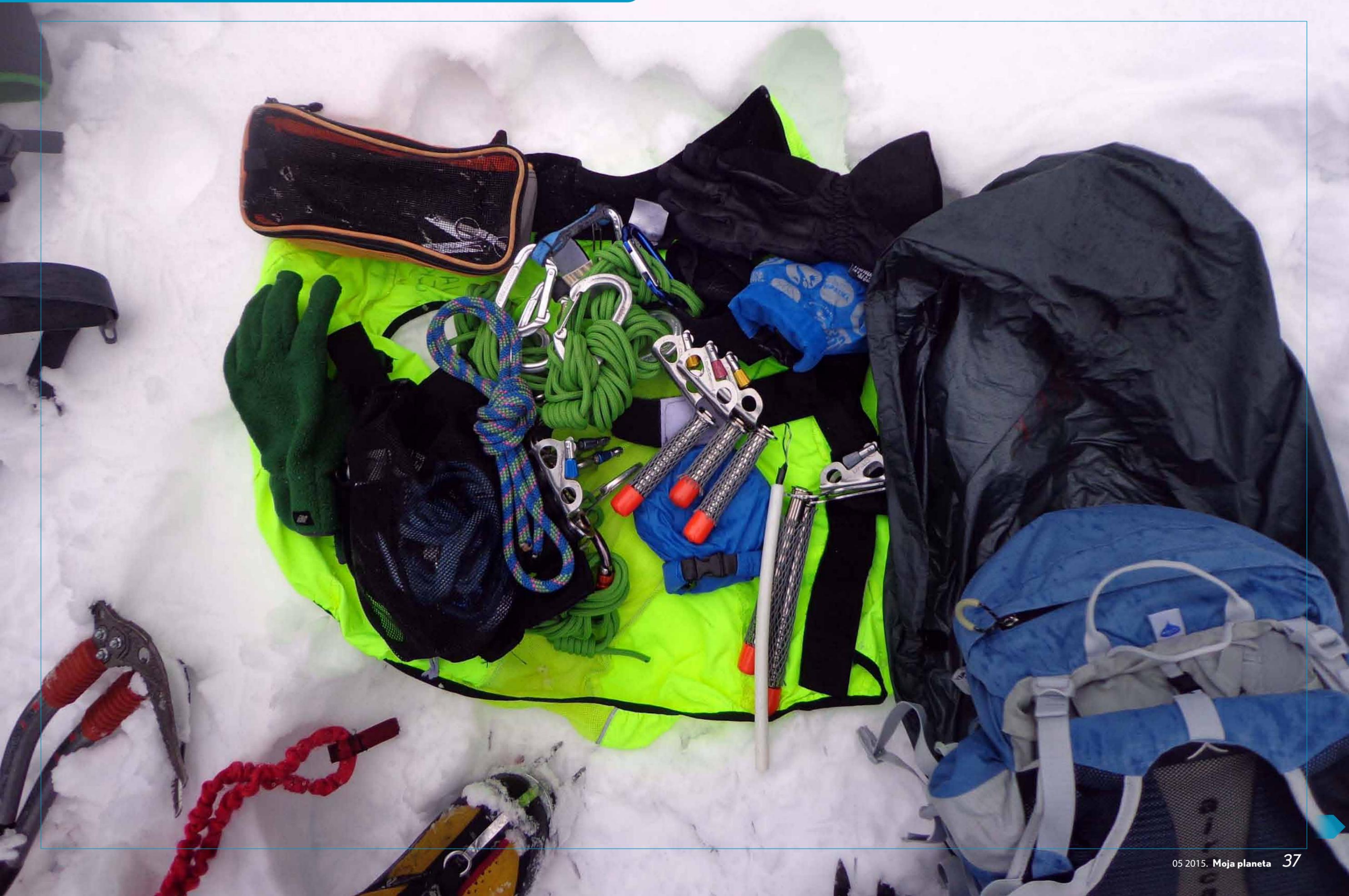
- Ma samo hodaj. Vidiš da ima rupa u žici i da idu tragovi iza nje. Rekli su nam da svi penjači prolaze, i to je jedini način da stignemo do smerova - više negde iza mene Džej.

I tako, skidam ranac guram ga kroz rupu u žici, a onda se i sama provučem. Džej me sledi. Nalazimo se u blizini hidrocentrale Vermok, na nekih deset kilometara od Rjukana. Staza po kojoj hodamo je zapravo napuštena pruga usečena u planinu koja se polako spušta do gra-

da. Po penjačkom vodiču neki od veoma lepih smerova počinju baš sa te pruge.

Hodamo više od dva sata, a smerova nigde - ili su se otopili ili je led toliko loš da bi bilo pravo samoubistvo penjati ih. Ja hodam napred i prtim stazu, uz to nosim i veliki ranac, u njemu dva užeta, dereze, bajle, ledni klinovi i ostala oprema. Džej nosi mali rančić sa hranom, njemu je opet nateko članak na nozi, vuče se daleko iza mene, psuje dubok sneg, svoju bolesnu nogu i penjački vodič.

Konačno, baš negde na sredini između hidrocentrale i Rjukana, smer sa najmanje tri rastežaja prihvatljivo čvrstog leda. Dok vadimo opremu i spremamo se za penjanje, sneg prelazi u ledenu kišu. Džej to naravno

uopšte ne smeta, za njega loše vreme ne postoji - on penje po svakom vremenu. Džon Džej Džekson (John Jay Jackson, USA) moj je penjački partner na ovom putu. Strastveni penjač po ledu, sa dugogodišnjim iskustvom, čovek koji je popeo solo mnoge vrhove širom sveta (kaže da mu je najopasnije bilo na Denaliju kada je upao u pukotinu i uspeo sam da se izvuče, a onda ga na povratku s vrha uhvatilo nevreme; on je nekako došao do prvog kampa, a ono svi već bili pobegli dole i nigde nikog nema). Navikao da bude sam u planini, šta je za njega nekakva ledena kiša, hodanje po zavejanoj pruži i smer težine WI3 sa par rastežaja.

- Vraćamo se nazad? - pitam pošto smo završili s penjanjem.

- Ne, ne, idemo dalje prema Rjukanu, uz prugu do grada ima još smerova - nagovara me Džej.

Ja opet idem prva i nosim najveći deo tereta. Hodamo i hodamo... i hodamo... Sneg je sve dublji, a fantastičnih smerova iz vodiča nigde. Kakav dan, razmišljam, prtim sneg, nosim na leđima rančinu od 15 kg, ceo dan sam na vejavici i ledenoj kiši da bi popela samo jedan smer. Nisam ni završila s kukanjem kad odjednom zastajem zabezeknuta.

- Džej, evo opet neka žičana ograda.

- Kako sad ograda? Pa rekli su da ima samo jedna i tu smo prošli.

- Ne znam kako ali ova nema prolaz.

- Vidi tamo sa strane. Neko je iskopao ispod rupu u snegu.

I tako, provlačim se kroz rupu ispod ograde i nastavljam da hodam. Više uopšte i ne razmišljam da li ćemo naći dobar smer za penjanje. Počinje da se smrkava i sada jedino želim da stignem u hotel. I kada je izgledalo da će ovo hodanje biti večno pojavio se svetla Rjukana, u daljini vidim put, čak i krov našeg hotela. Juhu! Stigli smo, htedoh da povičem kad ostadoh bez reči. Ne mogu

da verujem, ispred mene ogromna metalna kapija, betonski stubovi s kamerama, bodljikava žica na sve strane.

- Džej, evo opet ograda, samo sada nema rupa, a žica ide i gore i dole duž cele planine.

Iza te ograde su nekakve zgrade, gore svetla, da li da vičemo nekog da nam otvori, razmišljam. Samo onaj znak „Zabranjen prolaz“ bio je napisan na engleskom, a ne na norveškom, što znači da oni ne žele ni penjače da se tu motaju. Ja nikad nisam u životu prskočila ni jednu ogradu, vrlo sam nespretna i ne bi to mogla uraditi bez tuđe pomoći i mnogo muke ali sad mi je stvarno svega dosta. Skinem ranac i bacim ga nekako preko, a onda se popnem i preskočim bodljikavu žicu, sve sa der ezama na nogama. Nastavljam da hodam, nisam se ni okrenula da vidim kako će Džej preći. Baš me briga, ova avantura i fabulozni smerovi pored pruge su njegova ideja. Stižemo u hotel, mokri i umorni. Svi penjači su već odavno večerali i odmaraju se. Kad uđosmo pogledaše nas zabezeknuto:

- Pa gde ste vas dvoje? Mi se počeli brinuti. Je l' bilo dobrih smerova?

RUPE KOJE CURE I PALAC ZAGLAVLJEN U KARABINERU

- Ti ćeš voditi lake smerove - govori mi Džej negde tokom leta za Oslo.

- Ja da vodim? Pa ja sam totalni početnik.

- Hoćeš, hoćeš, već treći dan ćeš da probaš da vodiš - videćeš!

Nekoliko dana kasnije, savršen vodopad, lep smer za početnike WI3 i ja. Koprčam se nekako u njemu, sve me boli i sva sam mokra. Zavrćem ledni klin, po snegu koji izlazi iz rupe klina vidim da je dobar led.

Proveravam da li drži, stavljam komplet, provalačim užu i baš da krenem, kad ono:

- Džej, ovo curi - gledam dole i vičem.

- Šta curi?

- Curi voda iz rupe od klina, kao na česmi, da podmetneš flašu pa da napuniš.

- Jasmina, mi smo ovde da penjemo. Nemoj da se izmotavaš. Proveri taj klin i penji.

Džej je inače imao detaljno razrađen plan i program moje edukacije u lednom penjanju. Prvi dani su bili posvećeni učenju penjanja i svim tehničkim detaljima, kako da prepoznam dobar led, kao pravilno uvrutati klin, kako se pravi „V Thread“... Doveo bi me do nekog vodopada, a onda bi me terao da jedan isti smer penjem po nekoliko puta.

- Hajde, hajde, prvo penji u fazi, a posle ćeš penjati isti taj smer van faze, i obavezno da otpenjavaš, tehnika i snaga se

stiču otpenjavanjem... Hajde, nema stajanja... Penji!”

Vojna obuka se nastavljala i uveče posle večere. Džej bi se izvalio, obično uz pivo i neke grickalice, a ja bi stajala obučena u penjački pojas sa velikim rukavicama na rukama i vežbala pravilno kačenje i skidanje klinova s pojasa i vezivanje raznih čvorova. Njegova ideja je bila da mi rukavice na rukama budu što veće, a prusik što tanji.

- Hajde, brže to. To mora brže da ide. Što si sad stala?

- Uh, zaglavio mi se opet palac od rukavice u karabineru - kažem ja dok se borim u onim rukavicama s karabinerom.

- Jasmina, hoćeš ti tako i u planini? Kako se zaglavio? Ja sam ti lepo pokazao kako se pravilno radi. Nemoj da guraš prste u karabiner. Još jednom, sve ponovo. Ne skidaj te rukavice - ponovo!

NAJBOLJI „ICE CLIMBING“ U EVROPI

Na internetu možete naći nebrojene natpise, impresivne fotografije i filmove o lednom penjanju u Rjukanu.

Najbolje mesto za ledno penjanje u Evropi, savršen led, preko 190 vodopada, uobičajne dnevne temperature od -10 C i niže, penjanje od oktobra do kraja aprila, festivali i takmičenja, pravi raj za sve koji vole ice climbing. I ja sam očekivala da će Rjukan u Norveškoj biti za ledno penjanje ono što je Kalimnos u Grčkoj za penjanje u steni (Kalimnos se smatra jednim od pet najboljih „Rock Climbing“ mesta na planeti). Očekivala sam mali penjački grad, prodavnice opreme, mesta poput „climbing“ kafea, informativne centre, mesta za iznajmljivanje opreme. Eh, kako sam se samo prevarila.

Stižemo u Rjukan, tmuran dan, veje sneg, a u gradu ne postoji apsolutno ništa što bi ukazalo da je to mesto gde dolaze ljudi iz celog sveta da penju po ledu. U celom mestu postoje dve prodavnice planinarske opreme koje nisu imale ama baš ništa od opreme za penjanje. Nema informacionog centra niti bilo kakvog mesta gde bi ste mogli pitati kakva je situacija u planini, kakav je led, gde je opasno penjati. Prepušteni ste sami sebi. Lokalno stanovništvo je izgleda nezainteresovano i u ovom sportu ne vidi priliku da zaradi.

Interesantno je napomenuti da su u blizini neka od najboljih skijališta u Norveškoj i sve je podređeno

skijašima. Informacije o stanju na stazama, besplatni autobusi koji do njih vode, skijaška oprema, instruktori, škole skijanja. Sve za i po meri skijaša, a za penjače nema ništa.

Ova zima je bila veoma topla, nekim danima je temperatura bila čak i iznad nule, a da situacija bude još gora, pristup mnogim smerovima je jako težak, opasan i često veoma dug. Sve to je dovodilo do toga da smo prvih dana često uzaludno pešačili, penjali se nekim opasnim strminama da bi došli do smeru koji je ili otopljen ili suviše opasan za penjanje. Jedini način da saznate nešto o nekom smeru je ili da to sami otkrijete ili da imate sreće da sretnete nekog ko je bio tamo i pitate ga. Postoji penjački vodič „Heavy Water - Rjukan Ice“, lepo urađena knjižica sa fotografijama, veoma visokom cenom i mnogim nedostacima. Tako, na primer, nisu date nadmorske visine kao ni dužine smerova. Dužine smerova su date u rastežajima (one pitch, two pitch...), dok mnogi smerovi nisu uopšte ni

uneti. Pristup nekim smerovima je opasan i sa mnogim problemima, a vodič vas na to ne upozorava. Još jedan veliki problem koji imate je da bi ste penjali u Rjukanu potreban vam je auto. Autobusi voze na skijališta ali ne i do zaleđenih vodopada.

Iako postoje smerovi u samoj blizini grada, sektori sa najboljim smerovima se nalaze u rasponu 10-15 km od centra. I da ne zaboravim ono najgore, Norveška je jedna od najskupljih zemalja na svetu. Cene u običnim supermarketima su šokantne, čak su i oni koji dolaze

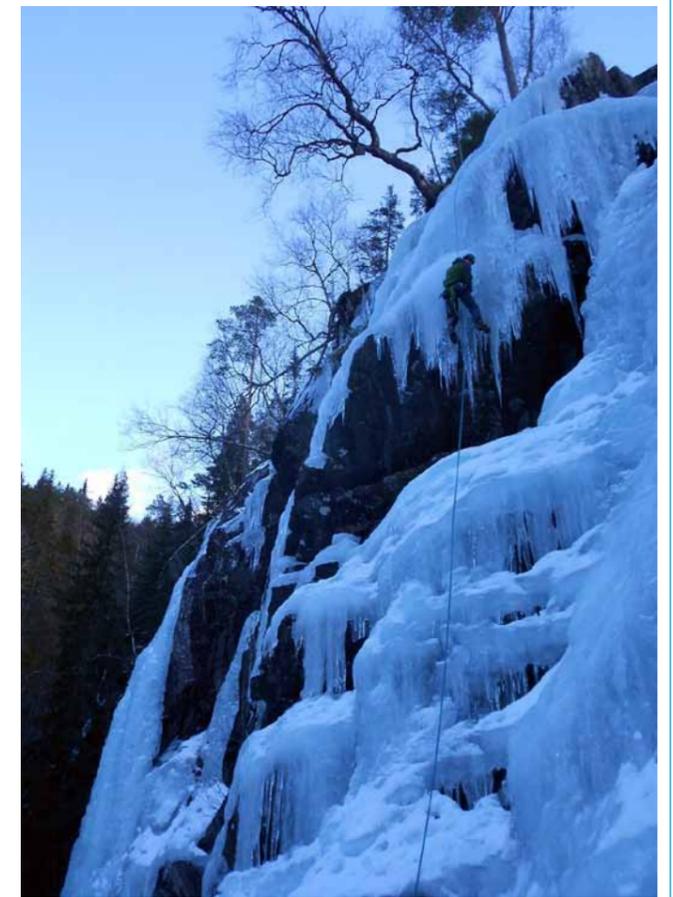
iz bogatih zemalja bili zaprepašćeni. Ipak, uprkos početnom razočarenju Rjukan i neopisiva lepota prirode su nas osvojili. Mesto se nalazi u podnožju planine Gaustatoppen visine 1.883 metra i mnogi smerovi idu iznad 1.000 i 1.500 m nadmorske visine. „Gaustamarathon“ sa 17 rastežaja, WI3 i „Gaustahvalvmarathon“ sa 15 rastežaja WI3 su najduži smerovi. Posebno je lep za penjanje sektor „Krokan“ sa smerovina težine od WI2 do WI5. Penjača ima iz celog sveta, a preovlađuju Škoti, oni su izvanredni penjači. Sa svih smerova koje smo penjali se moralo absejlovati, a što se tiče težine, Džej kao i momci koji su tamo bili sa nama težinu smerova mere brojem piva koje je potrebno popiti nakon popetog smera. Ovakvo merenje težine smerova može da bude veliki problem ako se nalazite u zemlji sa najvišim cenama piva na planeti i gde je prodaja alkohola u prodavnicama zabranjena posle osam uveče.

Sam gradić odlikuje lepa skandinavski arhitektura, mnogo istorijskih spomenika, odličan zatvoreni bazen sa saunama (najbolje mesto za opuštanje posle celog dana penjanja), hidroelektrana s početka 20. veka i u okviru nje muzej posvećen herojima Telemarka koje vredi posetiti.

Prošli su prvi dani mojih muka i ja sam poslednjih dana našeg boravka (27. 2. - 9. 3.) počela da penjem prilično dobro i sigurno. Eto, sve je ispalo dobro i baš sad kad je tako treba ići kući.

- Ja bih ovde došao opet da penjem, a ti? - rekao je Džej na odlasku.

JASMINA TEKIĆ

KOMBI PREVOZ PUTNIKA

email: info@aleksandartijanac.rs

mob: + 381 63 210 983

 Kombi prevoz putnika

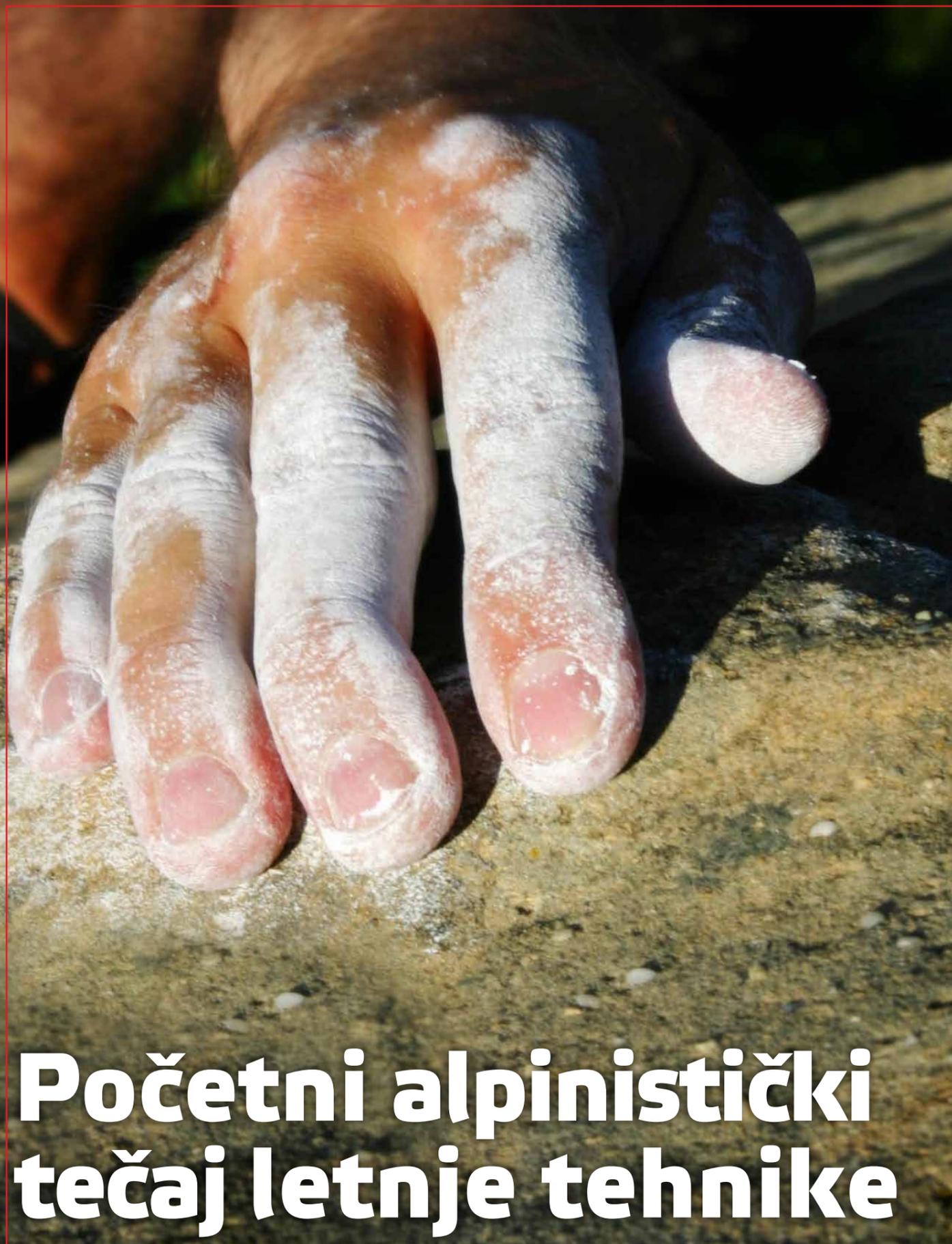
Iskren prijatelj prirodi i čoveku

Magazin o ekologiji, zaštiti životne sredine, održivom razvoju i zdravim stilovima života

Prodaja u pretplati!

**Sve informacije na telefon:
+381(0)65 888-08-57**

Početni alpinistički tečaj letnje tehnike

Organizator tečaja: Alpinistička sekcija „Novi Sad“, Trg galerija 4, 21000 Novi Sad, Srbija
Vođa tečaja/overeno zvanje alpiniste instruktora za tekuću godinu: Laza Radivojac, Obrad Kuzeljević.

Mesto i datum održavanja tečaja: 6-7. 6. i 13-14. 6. Orlovo bojište - Popovica i 19-21. 6. Ovčarsko-kablarska klisura ili Gornjačka klisura (po dogovoru).

Način prevoza do mesta izvođenja tečaja: Autobusom ili automobilima u privatnoj režiji.

Način smeštaja i ishrane učesnika: kuća sa kuhinjom i kupatilom, planinarski dom ili sopstveni šator. Ishrana o svom trošku

Potrebna oprema: Odeća prilagođena vremenskim uslovima, vreća za spavanje i tehnička oprema (šlem, pojas, uže, karabineri, prusici, gurtne)...

Cena: 130 €, studenti mlađi od 25 godina 100 €, maloletna lica uz pismeno odobrenje oba roditelja 75€.

Način plaćanja: Po dolasku na kurs.

PROGRAM TEČAJA:

Teoriski deo:

Planinarska organizacija (1 čas)
 Alpinizam – značaj, istorijat alpinizma (2 časa)
 Oprema – sa osvrtom na opremu za letnje uspone (2 časa)
 Meteorologija (2 časa)
 Opasnosti u planini – sa osvrtom na opasnosti u letnjim uslovima (2 časa)
 Priprema penjačkog uspona, ocenjivanje smeri (2 časa)

Prijave

ALEKSANDRA BUNJEVČEV

Telefon: 060 44 81 468

E-mail: aleksandrabunjevcev@yahoo.com
 ili na redovnom sastanku sekcije četvrtkom od 20 sati

FB stranica:

www.facebook.com/alpinistickasekcija.novisad

Teorija spasavanja (1 čas)
 Bivakovanje – sa posebnim osvrtom na bivakovanje u letnjim uslovima (2 časa)
 Osnove orijentacije (1 čas)
 Ishrana i trening (2 časa)
 Prva pomoć (2 časa)
 Planinski masivi i morfologija (1 čas)
 Ukupan fond časova: 22

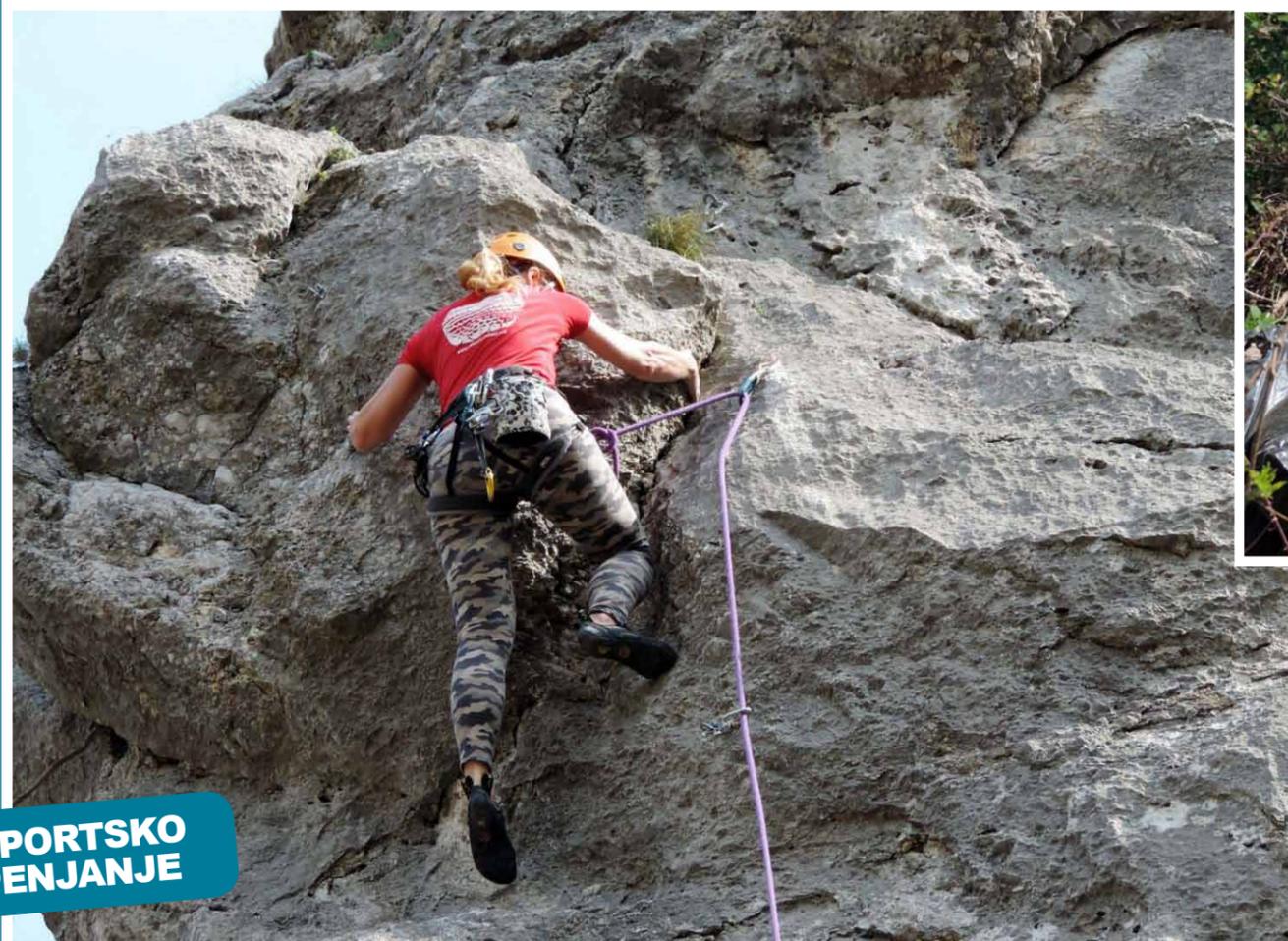
Praktični deo:

Čvorologija - pravljenje, primena... (3 časa)
 Tehnika slobodnog penjanja (16 časa)
 Abzajl (spuštanje niz uže) (8 časa)
 Sidrišta (osiguravališta, štandovi) (4 časova)
 Postavljanje međuosiguranja (4 časa)
 Funkcionisanje naveze (16 časa)
 Tehničko penjanje (8 časa)
 Samospasavanje (4 časova)
 Dinamički udari (4 časova)
 Izvlačenje palog partnera (4 časa)
 Improvizovana transportna sredstva (4 časova)
 Ispit (2 časa)
 Ukupan fond časova: 77

Spisak instruktora:

Laza Radivojac, instruktor SPK „Pentrax“
 Obrad Kuzeljević, instruktor PAK „Celtis“

SPORTSKO
PENJANJE

JELAŠNIČKA KLISURA

Slobodno penjanje na prirodnoj steni

Čačanski penjači, zajedno s penjačima iz **Beograda** i **Kikinde**, uživali su na atraktivnim smerima u Jelašničkoj klisuri (**Srbija**)...

U saradnji sa Penjačkim klubom „Beograd“ i SPK „Pen-trax“ iz Kikinde, proveli smo uskršnje praznike u Jelašničkoj klisuri sprovodeći plan iz discipline slobodno penjanje na prirodnoj steni. Klisura je pravi dar prirode i nalazi se na oko 12 kilometara od Niša.

To je zaštićeno prirodno dobro zbog retkih biljnih i životinjskih vrsta, a između ostalog i zbog svetski poznatih Ramonda Serbia

i Ramonda Nathaliae, biljaka iz grupe cvetnica (postoji ih svega tridesetak u svetu) koje imaju sposobnost anabioze, ili prividnog odsustva života, što je stanje u koje ulaze tokom suše da bi s kišom ponovo oživele zbog čega ih Englezi nazivaju „vaskrsavajuće biljke“. Jednu od najupečatljivijih sposobnosti dao je 1928. godine ruski botaničar Pavel Černjavski. Priča se da je Černjavski jednog

dana slučajno prevrnuo čašu s vodom i pokvasio herbarijum u kome se između ostalog, nalazila i Ramonda Nathaliae. Kada ga je sutradan otvorio, zapanjio se jer je prethodno potpuno suva biljka čuvana u herbarijumu godinu i po dana, oživela. Sem toga, klisura obiluje neobičnim kamenim kreacijama prirode, tu je i vodopad „Ripaljka“, a postoje i ostaci rimskih utvrđenja.

Tačno dve nedelje ranije, izvršili smo uspon u zaleđenoj steni Sokolov kamen koja se nalazi u blizini Jelašnice. Tada smo u povratku videli velike količine smeća i krupnog otpada u reci, kamionskih guma, kesa sa raznim

otpadom, šutom, kao i bezbroj plastičnih flaša razbacanih svuda.

Pre nekoliko godina institucije koje gazduju ovim Parkom prirode 1. kategorije zaštite, donele su odluku da se zabrani penjanje u nekim sektorima Jelašnice, boltovi su skinuti, do daljeg je zabranjeno kampovanje, a penjači su dobili uputstva kako će i pod kojim uslovima moći da borave u klisuri i sprovoditi svoje aktivnosti. Sve odgovorne ljude u ovom sportu je obradovala energičnost i odlučnost institucija da se počne sa još intenzivnijom zaštitom ovog zaista jedinstvenog dela Srbije, iako nama deo odluka, a naročito ona da nam se zabranjuje kampovanje, nije išla u korist.

Nažalost, posle katastrofičnih prizora koje smo ponovo videli pri

dolasku u Jelašnicu jasno nam je da se ništa nije preduzelo u cilju zaštite ovog Parka prirode, već da je situacija gora no ikad. Potresne slike koje smo zatekli u klisuri izgleda da nikom nisu zanimljive, a ni važne.

Većina nas koji smo dolazili godinama unazad u ovu klisuru poštovali smo etiku i pravila zaštite prirode. Otpada i smeća nema ispod smerova. Sve se nalazi u reci i došlo je - tačno se zna odakle.

Krajnje je vreme da se odgovorni za ovakve stvari pozabave ovim stvarnim problemima, a ne da sputavaju sportiste i entuzijaste koji žele da dožive prirodu na neposredan način u i izvornom obliku. Tu je šansa svih područja u Srbiji sa netak-

nutom prirodom, da obogate svoju turističku ponudu sportskim aktivnostima i promovišu lokalnu zajednicu za dalji razvoj, a ne da to onemogućavaju pod izgovorom zaštite prirode koju ni oni kojima je to posao ne sprovode.

Kao i uvek, smestili smo se u centru Niške banje u privatnom pansionu i nakon toga odlazimo u klisuru na blok „Glava šećera“ gde se upenjavamo na popularnim smerovima težina od 6a do 6b. To je i najsunčaniji sektor i sa setom gledamo prema Tremu koji je pod još uvek pod snegom. Kada je sunce zašlo, sa setom se sećamo kako je pržilo i odlazimo u Nišku Banju na spavanje.

Sutradan, mala rasparava oko izbora lokacije. Plan je da idemo pre podne na sektor „Đavolja varoš“.

Taj blok opremljen je 2010. godine i do njega je najduži pristup. Krećemo puni optimizma i kad smo stigli pri obilasku smerova odmah nailazimo na dva poskoka. Nisu se sklonili kad su nas videli nego su nam išli u susret sve vreme tako da po malo obehrabreni odlazimo dole i penjemo malo na starim smerovima pored kampa. Vraćamo se ponovo

na sektor „Glava šećera” i tamo penjemo do kraja dana.

Ujutru, na parkingu srećemo kolege iz AOB -a. Oni odlaze u smer „Sve te vodilo ka meni”, a mi na sektor N.C.C.R. 2009. Deo nas odlazi na „Glavu šećera” sa prijateljima iz SPK „Gekon” da popnemo šta nam je ostalo od prethodnog dana, a zatim se pridružujemo ostalima na N.C.C.R. 2009.

Dan je bio izuzetno uspešan. Popelo se „na pogled” nekoliko smerova težina od 6a do 7b što je jako dobar rezultat, obzirom da nam je ovo prvo penjanje ove sezone. Poslednjeg dana smo ponovo na istom sektoru i završavamo ranije jer nas je čekao dug put ka Beogradu preko Kruševca i Valjeva.
DANIJELA BABOVIĆ
KES „ARMADILLO”

Visokogorstvo, planinsko trčanje, alpinizam

Planinarski klub „Radnički“ i Planinarski savez Beograda organizuju Planinarski tabor „Grbaja - Prokletije 2015“ od 26. do 29. juna...

ZLA KOLATA (2.534 M), **VOLUŠNICA** (1.879 M), **POPADIJA** (2.056 M), **SEVERNI VRH** (2.460 M), **KARAUŁA** (1.915 M)

26. 06. (petak) – Polazak iz Beograda u 22 sata.

27. 06. (subota) - Dolazak u Gusinje oko 6 sati, kratka pauza za doručak i kupovinu namirnica, a zatim polazak autobusom prema selu Vusanje odakle oko 8 sati krećemo na planinarsku turu: od stare vojne karaule makadamskim putem preko zaoseka Zaruñice i dolinom Bjeličkog potoka koji razdvaja padine Bor planine i masiva Bjeliča. Dolazak ispod prevoja Čafa Borit gde pravimo pauzu i odakle se grupe razdvajaju:

Grupa A: Skrećemo desno do Ledene pećine i dalje preko strmih travnatih polica po sedla na 2.420 m koje se nalazi u podnožju vrhova Kolata, dalje desno eksponiranim padinama do najvišeg vrha Crne Gore: Zla Kolata 2.534 m gde pravimo pauzu, ukupno vreme uspona 5-6 sati. Povratak do sedla uz mogućnost uspona spremnijih planinara na susedni vrh Dobra Kolata 2.528 m. Povratak istom stazom prema Vusanju. Radi se o napornoj turi, ukupno vreme uspona i silaska oko 11 sati, visinska razlika u usponu 1.600 m i isto toliko u silasku, dužina trase 20 km.

Grupa B: Od prevoja skreće levo prema Bor planini i dalje do vrha Bora 2.109 m, posle pauze povratak istom stazom nazad. Srednje naporna tura, ukupno vreme uspona i silaska oko 7-8 sati, visinska razlika u usponu 1.100 m i isto toliko u silasku.

Po povratku obe grupe, polazak autobusom prema Gusinju i dalje do doline Grbaja gde dolazimo u večernjim satima, smeštaj u planinarskom domu PK Radnički „Branko Kotlajić“ i šatorima. Večera i noćenje.

28. 06. (nedelja) – Start planinske trke (za sve prijavljene učesnike) od planinarskog doma PK „Radnički“ u 10 sati do vrha Volušnica (1.879 m) gde je ujedno i cilj trke. Visinska razlika u usponu 710 m, dužina staze 5 km (detaljne informacije o samoj trci kao i prijave će biti naknado objavljene). Planinari koji planiraju da učestvuju u trci moraju prilikom prijave obavezno da napomenu da učestvuju u njoj.

Planinari koji ne učestvuju na trci kreću na uspon u 10,15 do vrha Volušnica (uspon taje oko 2,5 sati) sa kojeg se pruža fantastičan pogled na vrhove iznad Zastana, masiv Karanfila, Očnjak i dalje do Gusinja. Posle pauze na vrhu nastavak grebenskom stazom još oko sat vremena do Vrhova Talijanka i Popadija (2.056 m). Silazak preko Čafe i volušničkog potoka do ulaska i šumu i povratak do planinarskog doma u popodnevni satima. Srednje naporna tura, visinska razlika u usponu i silasku 950 m.

29. 06. (ponedeljak) Grupa A: Polazak na turu od planinarskog doma u 6 sati kroz donju i gornju Krošnju i pored Pečurke, zatim Krošnjinim prolazom ka Severnom vrhu (2.460 m). Uspon traje oko 5 sati, visinska razlika 1.300 m, pauza na vrhu. Povratak istom stazom u dolinu. Radi se o napornoj turi za planinare sa prethodnim iskustvom kretanja i penjanja po suvoj steni. U zavisnosti

od bezbednosne procene vodiča i stanja na terenu zbog eventualno velike količine zaostalog snega u gornjoj Krošnji kao i vremenskih uslova uspon na Severni vrh može biti otkazan i izveden na neki drugi dostupan vrh, na primer Karanfil Ljulaševića (2.240 m).

Grupa B: Polazak na vrh Karaula (1.915 m) u 8 sati, trajanje uspona oko 2,5 sati, visinska razlika 750 m. Povratak do doma svih grupa u popodnevni satima, odmor i pakovanje stvari za povratak. Polazak autobusom iz Grbaja u 18,30 i posle kraće pauze u Gusinju, u 20 sati polazak za Beograd gde po planu stižemo oko 5 sati ujutru.

Ove godine u planu je podizanje znanja podmlatka na viši nivo. U skladu sa ostalim planom i programom biće posebno organizovani edukativni tečajevi za „Klince Planince“. Zbog ograničenog broja učesnika u taboru na moći će da učestvuju samo „Klinci Planinci“ koji su se zadnjih godina pokazali kao najbolji. Selekciju podmlatka kao i same prijave za podmladak radiće njihova mentorica Jagoda Noveski.

Smeštaj: Kapacitet doma je 18 ležajeva u grupnoj spavaonici i 7 mesta na dušecima u potkrovlju. Ostali učesnici su dužni da obezbede šatore za sopstveni smeštaj. Raspored prijavljivanja određuje vrstu smeštaja. Cena noćenja u domu je 300 dinara za članove PK „Radnički“ i 420 dinara za članove ostalih planinarskih klubova. Cena smeštaja u šatoru je 120 dinara po šatoru i 120 dinara po osobi za jedno noćenje.

Ishrana: Ishrana je individualna uz mogućnost pripreme zajedničkih obroka. Što se tiče namirnica moguće je snabdevati se u Gusinju (udaljenom 7 km od doma), a mleko i sir u katunima u samoj Grbaji.

Potrebna dokumenta: lična karta ili pasoš, planinarska knjižica sa plaćenom članarinom za 2015. godinu. Za maloletna lica ukoliko putuju bez roditelja ili sa jednim roditeljem obavezna je saglasnost roditelja za putovanje u inostranstvo koja se overavava u MUP-u i glasi na osobu koja vodi dete.

Cena prevoza: za planinare mlade od 21 godina - 2.000 dinara, za ostale planinare 3.000 dinara

Prijave

Prijave, uplate i sve dodatne informacije:

Bojan Milovanović, planinarski vodič MB 466

Kontakt telefon: +381(0)64/11-11-303

E-mail: bojanplaninar@gmail.com

Prijave za „Klince planince“ kod Jagode Noveski

Kontakt telefon: +381(0)60/75-13-297

E-mail: caomehus@gmail.com

ili na redovnim sastancima u prostorijama PK

„Radnički“ četvorkom od 19 sati, u Ulici vojvode Šupljikca 31, Beograd

PK Radnički

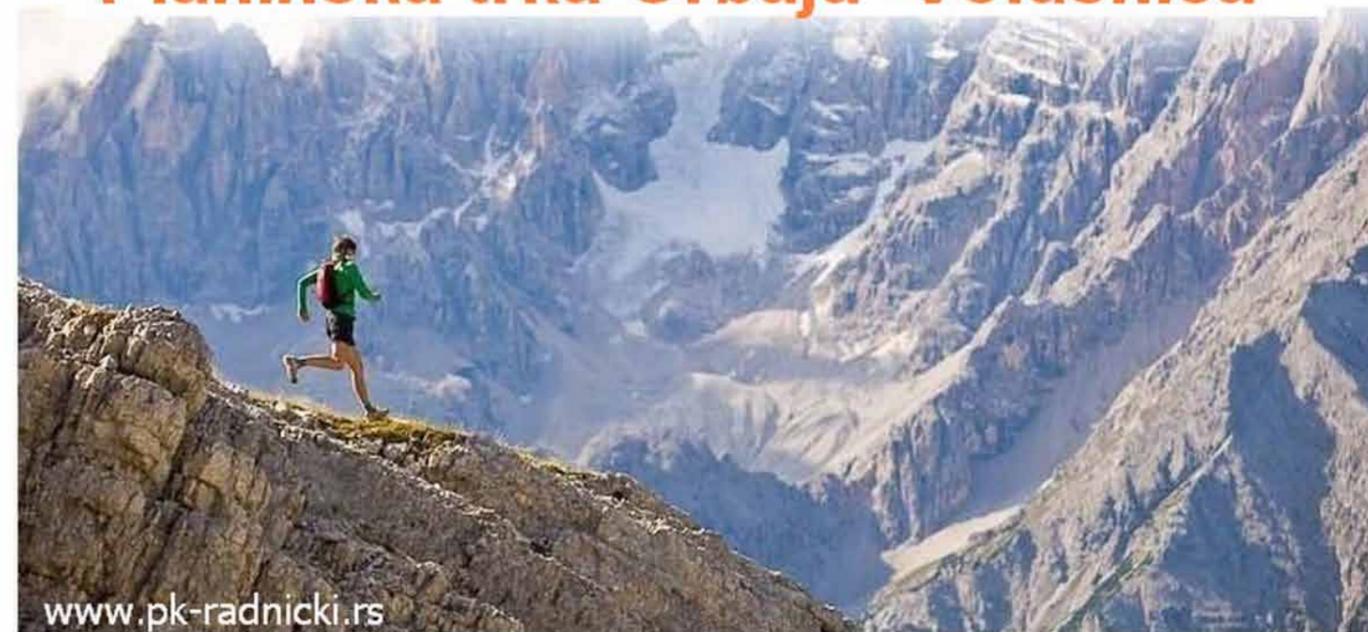
Prijave na: bojanplaninar@gmail.com

Telefon: +381(0)64/11-11-303

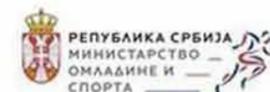

Grbaja 26.06-29.06.2015

Planinska trka Grbaja -Volušnica

www.pk-radnicki.rs

Grossglockner (3.798 mnm)
iz 2010. godine i podsećanje na
Vladimira Filipovića Fiću
i **Hoselita Bite Hozea**, alpinista
koji su nas prerano napustili...

SEVERNO LICE „velikog zvonara”

Gledajući stare albume sa nekih zahtevnih ali zanimljivih penjanja, teško mogu da se pomirim sa činjenicom da sa nekima dragim ljudima i alpinistima, više nikad neću penjati. Ali sudbina je ponekad okrutna i nemilosrdna. Ova priča je u stvari sećanje na dvojicu izuzetnih alpinista Vladimira Filipovića Fiću i Hoselita Bite Hozea.

Velika stena iziskuje i veliki psihofizički napor, dobru pripremljenost i nedvosmislena znanja iz oblasti alpinizma. Velika dužina i visina smera teraju nas da u stenu uđemo rano, da se što manje zadržavamo na štandovima, brzo smenjujemo u vođstvu, penjemo bezbedno kako bi na vrhu smera bili pre mraka.

O svemu ovome razgovaram sa Hoselitom Bite iz Subotice, čovekom sa bogatoim iskustvom u planinarskim ekspedicijama, sa velikim brojem osvojenih vrhova kao što su Brod Pik, Ama Dablam, Akonkagva, pokušaj uspona na Everest i K2... ali i sa čovekom koji je rešio da svoju aktivnost u planini podigne na nivo alpinizma i da tu da svoj maksimum. Proučavam više smerova

u Alpima od Volkerovog Stuba u Grand Žerasu do Šmitove Rute na Matehornu, ali ipak se odlučujemo da penjemo nešto u severnoj steni Gros Gloknera.

Odluku da penjemo Majerovu Rampu donosi Fičo koji traži partnera kako bismo išli kao dvojna naveza. Međutim on ne nalazi partnera pa se dogovaramo da penjemo u trojnoj navezi „simultano“. Svesni smo da će nas takav način penjanja dosta usporiti, ali verujemo da smo prethodne dve godine penjući zaleđene vodopade i slapove u Malta Talu u Austriji dovoljno naučili o penjanju smerova u ledu. Inače, proučavajući oskudne skice smerova sa interneta, jasno uviđamo da je smer podeljen u dva dela - prvi je zaleđena rampa visine 350 m, a drugi deo, koji izlazi severo-zapadnim grebenom na vrh visine 250 m. Više nas brine ovaj drugi deo jer nemamo puno iskustva u miks penjanju, ali računamo da ćemo brzo „ispeglati“ zaleđenu rampu, pa onda polako. To je plan, bolji nemamo.

Put Franc Jozefa u podnožju Gros Gloknera krećemo 26. 4. 2010. popodne iz Subotice. Vozimo na smenu

celu noć a 16 km pre Franc Jozefa nailazimo na neprijatno iznenađenje i spuštenu rampu jer je još uvek zimska sezona i lavine do doma u dolini još nisu račišćene. Vadimo stvari iz auta i sa prilično teškim rančevima krećemo uz dolinu. Do doma, koji - naravno - ne radi dolazimo u podne, a posle kratkog odmora silazimo u glečcer Paterze koji prelazimo sa velikom mukom jer je

sneg omekšao i upadamo do pojasa. Onih 16 km, pa težak prelazak preko glečera crpe iz nas snagu i svežinu ali pogled prema vrhu vraća nam neophodnu dozu optimizma i samopouzdanja. Kasno noću sa čeonim lampama, ulazimo u bivak u kome nalazimo troje Nemaca koji se spremaju da penju kuloar Palavičini. Ovaj smer je

**VELIKA STENA
IZISKUJE I VELIKI
PSIHOFIZIČKI
NAPOR, DOBRU
PRIPREMLJENOST I
NEDVOSMISLENA
ZNANJA IZ OBLASTI
ALPINIZMA**

Reč, dve o...

HOSELITO BITE (1973-2014)

Bio je član ŽPK „Spartak“ iz Subotice i PAK „Celtis“ iz Sombora. Zvanje „alpinista-pripravnik“ stekao 2003. godine. Ekspedicije: Mon Blan i Monte Rosa (2003); Akonkagva i Šiša Pangma (2004); Mont Everest (2005); Ama Dablam (2006); K2 (2008) i druge.

VLADIMIR FILIPOVIĆ FIĆA (1966-2011)

Bio je član AOB-a. Stekao je zvanje „alpinista“ tokom 2010. godine. Aktivnosti: klasični smerovi po Srbiji - Kablar, Sičevo, Borski stol (2007); zaleđeni vodopadi u Sloveniji i Maltatalu, zimski smerovi na Durmitoru, turno ture, suvo penjanje Matka, Špik, Gornjak, Sičevo (2009); Mayerly ramp na Gros Glokneru, Sverna triglavska stena (Bavarska), Velika Mojstrovka; smerovi u Bugarskoj, Hrvatskoj, Alpima (2010) i druge.

nešto lakši od našeg ali iziskuje rani jutarnji, ili bolje reći noćni start, zbog planinara koji se kreću severoistočnim grebenom i bilo šta da pokrenu sve završava u tom kuloaru. Slabo se sporazumevamo sa njima jer slabo govore engleski, ali dovoljno da zaključimo da nam nisu od neke pomoći jer nisu pre peli naš smer. Nemci odlaze rano a mi ustajemo dosta kasno (tek u sedam

sati), pijemo kafu, slikamo smer koji dobrim delom vidimo od bivka, razmatramo vidljive detalje smera pa tek u devet ulazimo u smer. Kod simultane naveze dosta sporo idu promene u vođenju tako da se dogovaramo da ja vodim ceo smer. Već kod prvog zabadanja cepina u led vidim problem u najavi, naime, led je toliko tvrd da cepin u njega ne ulazi ni jedan centimetar što kod mene izaziva malu nesigurnost. Mnogo teško uvrćem ledne klinove i uopšteno ne napredujemo brzo, nasuprot tempo kojim se krećemo ne obećava da u toku dana možemo biti na vrhu. Trudimo se da što manje vremena gubimo na štandovima. Posle šest rastežaja, ali kasno po podne izlazimo na greben, a onda sledi grebensko penjanje veoma teško jer su pukotine za-

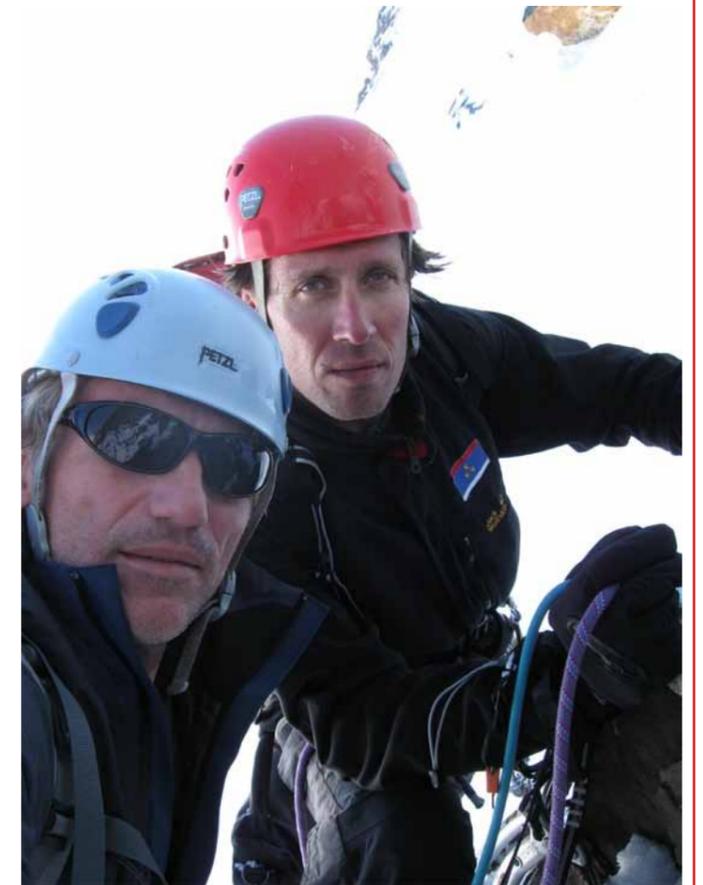
punjene ledom i primorani smo da veliki deo grebena penjemo sa bajlama.

Na vrhu smo tek u 21 sat što je za ovo doba godine uveliko mrak. Onako umorni, iscrpljeni i promrzli nalazimo snage da se slikamo, konstatujemo da nismo ni na netu videli nijednu sliku da je neko noću bio na vrhu. To nam je mala moralna satisfakcija za naše propuste, kasno i sporo kretanje u smeru. U mraku lako nalazimo planinarsku stazu koja vodi do doma, a rano u jutro krećemo ka glečeru u podnožju Velikog Zvonara. Cilj je sići u glečer pre nego što sunce dovoljno ugrije padinu i pokrene lavine mokrog i teškog snega pomešanog sa kamenom, čiji smo zastrašujući zvuk slušali prethodni dan dok smo peli.

Od doma ponovo 16 km do auta, peške, premoreni i sa sada čini se još težim rančevima, onda prva pumpa koja radi osvežavajuća kafa posle skoro dva dana pa iscrpljujuća vožnja nazad za Srbiju.

UMORNI, ISCRPLJENI I PROMRZLI NALAZIMO SNAGE DA SE SLIKAMO, KONSTATUJEMO DA NIKADA NISMO VIDELI NIJEDNU SLIKU DA JE NEKO NOĆU BIO NA VRHU

OBRAD KUZELJEVIĆ

ATLAS

na drugi način

Priča o ekspediciji „**From sea to summit 2015**“, putovanju od plaže **Atlantika** do najviših vrhova **Visokog Atlasa** zimi, iz pera **Mateja Perkova**...

Sjedim na obali oceana i gledam divovske valove kako se razbijaju o stijene podno srednjovjekovnih zidina Essaouire, bijelog grada kojeg su Portugalci zvali Mogador. Ljudima nije čudan tip koji šeće pješčanom plažom s ogromnim ruksakom punim zimske penjačke opreme, a taj tip uzbuđeno kreće prema izlazu iz grada nakon konferencije za novinare. Taj tip sam ja, a krećem na putovanje života.

Oduvijek sam volio izazove, a moja najnovija ideja bila je popeti se na neki poznati visoki vrh krenuvši od nula metara nadmorske visine. Maroko je blizu, jeftin, atraktivan, a Atlas u zimskim uvjetima je sa svojom grupom od desetak 4-tisućnjaka planina koja itekako odgovara izazovu.

Odmah po slijetanju u Marrakesh poput udarca osjetio sam atmosferu jednog drugog svijeta - Afrika sa svojim

siromaštvom i kontrastima, rapsodijom mirisa i koloritom koji opčinjava. Evo, tri dana kasnije, hodam stazom uz cestu gledajući u bespreglednu ravnicu. Planine nema na vidiku jer je udaljena 280 kilometara, a ruksak težak 24 kg moja je najveća muka. Svaki 100 koraka posvetim nekom prijatelju ili poznaniku, svom idolu ili heroju, uz nadu da će mu se tog dana dogoditi nešto lijepo. Teško je biti motiviran kada jedva hodaš koliko stopala bole, a ramena i bokovi puni su živih rana. U tih 15 dana hoda do sela Imlil koje se nalazi podno planine prošao sam kroz različit krajolik. Sunce je sjalo danju, bezbrojne zvijezde sjale su u hladnjakim noćima uspavljujući me. Prolazio sam kroz sela, zaseoke i gradove koji su privlačili moju pažnju svojom neobičnom arhitekturom, a ljudi su me pozdravljali i poticali me podignutim palcem ili mah-

anjem, uzvikujući riječi podrške. Kada je bilo najgore i najteže, u pitoresknom berberskom selu jedna obitelj primila me k sebi i dva dana me tetošila, brinući se da ne ostanem gladan. Fascinirala su me živa sela za razliku od ovih balkanskih koja naglo odumiru. U nas napuštene kuće s pokojim starcem, a ovdje uličicama odjekuje ciktanje djece koja se igraju. Idličnu tišinu prekida revanje magaraca, blejanje ovaca i meketanje koza - životinje ima svaka kuća, bez njih je život nezamisliv. Iako se čini da su ovi ljudi siromašni, oni zapravo žive skromno i ne traže puno. Ne trebaju im kafici ni noćni barovi, ni Facebook i trendy odjeća. Seoski život i rad zaokupljaju njihovu pažnju i dirigiraju ritam aktivnosti. Ponekad su me pratili ljubazni policajci koji su me imali na oku cijelim putem, pazeći da mi se nešto ne dogodi. Marokanci su jako

oprezni u ovo vrijeme rastućeg terorizma, a turizam im je važan i ne žele nikakvu antireklamu.

Krajolik kojim sam prolazio bio je raznolik i fascinant: u rijetkom grmlju iznad Essaouire hodale su deve, zatim sam prolazio pored brojnih plantaža agruma, maslina i arghana, ponekad kroz zelene livade prepune cvijeća. Pustinje poput Sahare ovdje nema, no bilo je i dionica puta koje prolaze kroz negostoljubiv polupustinjski krajolik u kojem rastu rijetke trave i poneki kržljavi grmič. Spavao sam u šatoru, prenočištima, garažama i šupama ili pod vedrim nebom. Moje srce jače je zaigralo kada sam ispred sebe vidio Atlas sa snježnim vrhovima, koji me milovao svježim povjetarcem. Stali smo jedan nasuprot drugome, planina i ja, te se nasmiješeni bacili jedan drugom u zagrljaj. Otpočela je igra koja je trajala

desetak dana, eto toliko sam proveo uživajući u snjegovima Afrike.

Staza iz Imlila, na 1.600 m za nekoliko sati lijepog panoramskog hoda dovest će vas do planinarskog doma na 3.200 m. Prva tri dana bio sam u šatoru, a zatim sam se premjestio u dom jer je bilo prehladno. Eto, nešto ušteđenih para i jedno veliko iskustvo bivakiranja u zimskim uvjetima! Prvog dana namjeravao sam ispenjati Toubkal preko prevoja i grebena Tizi Toubkal - nisam uspio jer sam zaglavio u kuloaru koji se obrušava u provlaku, ali tog predivnog dana ispenjao sam Bou Ouzal

(Berberski nož 3.860 m) i još tri vrha za koja na karti nije označen naziv ni visina (oko 3.800 m). Kao da mi sve to nije bilo ni važno, jer planina i ja smo se zagrljeni valjali po podu kao dvije zaigrane životinje, cikljajući od sreće. Snijeg, sunce, stijene, strmine, uživao sam u svakom koraku i pokretu. Bilo je to katarzično iskustvo u kojem je jedino bitno emocionalno i duhovno sjedinjavanje s planinom.

Jbel Toubkal (4.167 m) sam ispenjao klasičnom rutom sutradan u grupi švedskih planinara, a suza radosnica obilježila je kraj jednog dugog puta. Bio sam sretan

zbog tog uspjeha, ispraznih misli promatrajući maglu iznad Marrakesha i Saharu u daljini. Spustio sam se preko atraktivnih vrhova Toubkal east (4.030 m) i Tete d'Ouanoums (3.970 m), pa zatim kroz snježne strmine natrag u planinarski dom. Treći dan na planini rezervirao sam za odmor, a četvrtog dana opet sam se uputio na prijevoj Tizi Toubkal, ovog puta s ciljem da ispenjem vrhove Timesguida i Ras. Neobično je uživati u alpskoj atmosferi kada ranim jutrom grabiš snježnom površinom koju je vjetar umjetnički oblikovao, a čuješ samo zvuk vjetra i vlastitih dereza. Ovog puta idem desno podno

gordih tamnih stijena s kojih se odroni poneki kamen, a ja pjevušeći traverziram na jugozapad u pravcu svojih ciljeva. Penjanje na sve četiri po zaleđenom kuloaru (izvan klasične rute) koji izlazi na plato izazov je za svakog tko voli adrenalinske uspone, a zatim slijedi slikanje na Timesguidi (4.089 m), te nešto nižem susjednom Rasu (4.083 m), koji je moj dvadeseti 4-tisućnjak. Slavim pjevušeći, te slikajući fantastičnu igru oblaka koje moj greben širokim rukama pokušava zadržati da me ne ometaju u usponu.

Silazak kroz dugi strmi „North-East“ kuloar, te pravac Akiud, treći vrh kojeg želim danas. Vrijeme se kvarilo kada sam stigao pod teško ispenjivu stijenu sto metara ispod vrha. Treba ponekad i odustati, te se upućujem natrag i odabirem drugi izazovni kuloar koji me doveo na atraktivni Tadaft (3.900 m). S planine me potjerala mećava, a vjerujte mi - doživjeti snježnu mećavu u Africi poseban je doživljaj! Pjesmom sam se vratio u dom na spavanje, praćen upitnim pogledima planinara koji su se vratili s Toubkala.

Sutradan odabirem vijenac vrhova iznad doma, te se upućujem u kuloare masiva nasuprot Toubkala. Strm uspon po tvrdom snijegu, dereze i cepin dobro drže dok s okolnih stijena padaju ledene sige i rasprskavaju se na komadiće. Izuzetno atraktivan uspon koji u gornjem predjelu završava izazovnim tehničkim detaljima koje mogu ispenjati hrabri, a to se ne može nego stisnutih zubiju i treperećeg srca kada pogledaš prema dolje. Ispred mene stupić naslaganog kamenja - Tazaghart (3.984 m), jedan od težih i dražih vrhova koje sam u životu ispenjao. Pogled je fantastičan i ispunjava dušu, dokazujući da se i strah na teškom usponu isplati.

Istim putem sam sišao, pažljivo otpenjavajući strme kuloare u gornjem dijelu. Čeznutljivo sam gledao fantastični Tinhararin (3.900 m), susjedni vrh koji je i više nego izazovan, no opet počinje sniježiti. Dogodine!

Idućeg dana odabirem široki kuloar u istom masivu

iznad samog doma, te krećem na prijevoj Tizi Tadat. Nažalost, vrijeme se počelo kvariti kada sam penjao zaledene stijene vrha Tadat (3.837 m), a doživljaj dolaska na uski tehnički vrlo zahtjevni vrh tokom mećave je fantastičan! Nekako sam se uslikao i krenuo sa silaskom, a na prijevoju sam odlučio iskoristiti smirivanje mećave i krenuti na vrh Biguinoussene (4.002 m). Ovo je najteži vrh Atlasa i vjerojatno najteži vrh koji sam ikad u životu penjao - probijao sam se kroz nanose svježeg snijega u strmim kuloarima, pazeći da imam tri čvrsta uporišta i da ne skliznem. U jednom trenutku toliko je usko da imam osjećaj kako su me stijene zagrlile, a zatim sam, preskočivši jedan žilet, stigao do strmine koje vodi do drugog žileta. Bolno sam uzdahnuo gledajući ispred sebe zastrašujući greben i u magli stotinjak metara dalje svoj

vrh, koji je izgledao tako daleko i nedostupno. Uskoro sam stajao na njemu, ponosno držeći zastavice Hrvatske i PD „Kapele“ u jednog ruci, te svog plišanog među u drugoj. Nikada u životu nisam bio ovako ponosan na sebe.

Silazak istim putem, a posljednjeg dana odlučio sam iskoristiti sunčano prijepodne u pokušaju da se popnem na dva vrha - Afella Sud i Afella Nord. Strmi teren, zagrljaj stijena u ledenim kuloarima i otežano disanje zbog visine i iscrpljenosti obilježili su prvi dio uspona. I drugi dio je strm, ali iz uskog kuloara dolazim u neopisivo lijepe ogromne amfiteatre - jedan, pa drugi, pa treći, a iznad trećeg posmatram željeni vrh i sive snjegosnosne oblake kako ga skrivaju. Bio je to onaj trenutak kada penjač mora procijeniti svoju sposobnost, hrabrost, vremenski

period i uvjete na terenu. Teške su to odluke, a moja je bila da idem dalje. Mukotrpan uspon u galeriju trećeg amfiteatra bio je dugotrajan, sve češće sam odmarao moleći oblake da mi ne zakriju vrh i neka još sat vremena zadrže snježne pahulje. Glasna tišina, bez vjetera, tek zvuk mojih dereza i cepina po zaledenim stijenama. „Ajde, gdje si...“, mislim u sebi iščekujući svakog trena dolazak na vrh, a zatim me planina iznenadila jednom rupom, žiletom i naslaganom hrpom kamenja na Afelli Nord (4.040 m). Spustim se oprezno u rupu, ispenjem žilet, popnem se s lijeve strane do hrpe kamenja i vadim zastavice i medvjedića, s velikim osmijehom. Veliko je srce čovjeka i planine kada se spoji, nezamisliv je val osjećaja koji jurca tijelom, te vrhovima i kuloarima snježne afričke planine koja je prihvatila stranca izdaleka.

Nakon silaska još sam nekoliko dana proveo putujući gradovima zanimljivog Maroka, a posjetio sam i slapove Ouzoud, druge po veličini u Africi. U ovom tekstu koji ne može biti predug usredotočio sam se na sam planinarski uspon i penjanje jer unatoč velikoj posjećenosti mnogi imaju predodžbu kako je Atlas nezanimljiva planina za planinare početnike, a ja želim taj krivi imidž ispraviti. Najviši vrh Atlasa Toubkal je tehnički nezahtjevan i dostupan svakom planinaru u boljoj kondiciji, ali osim visinom, ni po čemu drugom ne zasjenjuje devet drugih 4-tisućnjaka i brojne gorde 3-tisućnjake koji su u februaru i martu pravi raj za penjače željne izazova i adrenalina. Maroko je blizu i jeftin je, a ova prekrasna planina će te prihvatiti kao prijatelja i oduševiti svojom ljepotom i tajnama koje će otkriti samo tebi! ■

Kada se Avala „zacrveni”

ZDRUŽENA VEŽBA

PRETRAGE - „AVALA 2015.”

Vežba je imala regionalni karakter i okupila je 170 učesnika, predstavnika spasilačkih službi iz regiona i državnih organa i nadležnih službi iz Srbije

tarstva odbrane, Vazduhoplovnog saveza Srbije, JP „Srbijašume”, radio amatera). Gorsku službu spasavanja Srbije predstavljala su 74 spasioca sa dva potražno-spasilačka psa.

Združena vežba pretrage terena za nestalom osobom „Avala 2015” održana je 16. maja u organizaciji Gorske službe spasavanja Srbije. Vežba je imala regionalni karakter i okupila je 170 učesnika, predstavnika spasilačkih službi iz regiona (Srbije, Hrvatske, Slovenije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine) i državnih organa i nadležnih službi iz naše zemlje (Ministarstva unutrašnjih poslova, Minis-

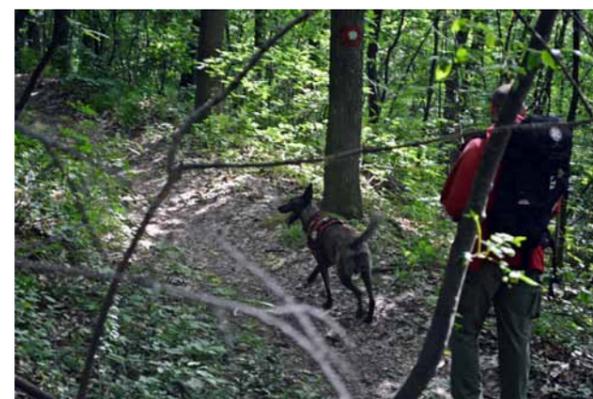

Baza na Avali

Slučajevi gubljenja ljudi na planinskim i šumskim terenima nisu tako retki. Gube se stara i slaba lica, dementne osobe, hronični bolesnici, deca, ali i sposobni i iskusni pojedinci na nepoznatom terenu. Gubljenja se dešavaju u svim vremenskim uslovima i dobima dana i noći. U ovakvim slučajevima, poziv za pomoć se upućuje Gorskoj službi spasavanja, koja je nosilac spasavanja na nepristupačnim terenima. Ukoliko poziv blagovremeno stigne, u zavisnosti od procenjene hitnosti aktiviranja spasilačke ekipe, proces planiranja, organizovanja i izvođenja pretrage za nestalim osobama sproveden pravovremeno i adekvatno, rezultira njenim uspešnim rešavanjem. Međutim, često se dešava i da poziv stigne dosta kasno nakon

prijavljenog nestanka osobe, kada je nemoguće bilo šta preduzeti.

Pretraga terena za nestalom osobom pred-

Здружена вежба "Авала 2015"

16. мај 2015.

stavlja vrlo kompleksnu aktivnost. Svaka faza akcije mora biti pravilno sprovedena, počevši od prikupljanja podataka, pravljenja profila nestale osobe i donošenja verovatnih scenarija, planiranja zona češljanja terena, raspolaganja i raspoređivanja pretražnih resursa. Osim toga, praksa je pokazala da je i vrhunaska koordinacija beskorisna ukoliko na terenu nisu prisutni visoko obučeni spasioci sa iskustvom u pretrazi terena češljanjem i korišćenjem svih sredstava namenjenih brzem pronalaženju unesrećenih.

U ovakvim situacijama, spasioci moraju da imaju odeću i obuću prilagođenu terenu na kome se akcija odvija, neophodno je da poseduju opremu da mogu da se kreću po terenu, lociraju povređenog, pristupe mu, zbrinu i transportuju do mesta gde će mu biti ukazana medicinska pomoć. Sve to je obrađeno i demonstrirano u okviru vežbe „Avala 2015“. Osnovni ciljevi vežbe bili su uvežbavanje procedura izvođenja pretraga, usaglašavanje procedura i produbljivanje

saradnje sa gorskim službama iz regiona i uvežbavanje koordinacije i saradnje službi sistema zaštite i spasavanja iz naše zemlje. Prema scenariju vežbe na Avali je nestao mladić. Poziv za pretragu upućen je spasiocima Gorske službe spasavanja Srbije od strane Policijske ispostave Beli Potok u ranim jutarnjim satima. Štab intervencije je na osnovu prikupljenih informacija planirao izvođenje akcije i koordinirao resursima. Osim spasilaca GSS Srbije, u pretragu su uključene službe iz okruženja, kao i nadležne

organizacije iz sistema zaštite i spasavanja iz naše zemlje. U prvoj fazi, brzom pretragom terena, spasioci su pretraživali „vruće“ tačke, a u drugoj pristupili „češljanju“ terena po zonama. Određene segmente zone pretrage pretraživali su timovi sa spasilačkim psima, teren je izviđan iz vazduha pomoću motornih paraglajdera, letelica na daljinsko upravljanje, a u radu su korišćene termovizijske kamere, geografski informacioni sistem i GPS uređaji.

PHOTO: MARIJA PIROŠKI, DARKO RANKOVIĆ I GSS SRBIJE

Ekipa za komunikaciju, koju su činili predstavnici Unije radio amatera Srbije i mreža za opasnost, uspostavila je sistem veze na spasilačkoj intervenciji. Tokom pretrage, spasioci su naišli i na dve povređene osobe, pa je, paralelno sa aktivnim traženjem nestalog, vršeno pružanje prve pomoći i evakuacija povređenih. Nestali mladić uspešno je pronađen u popodnevnim satima. Nakon pružene prve pomoći transportovan je do štaba akcije.

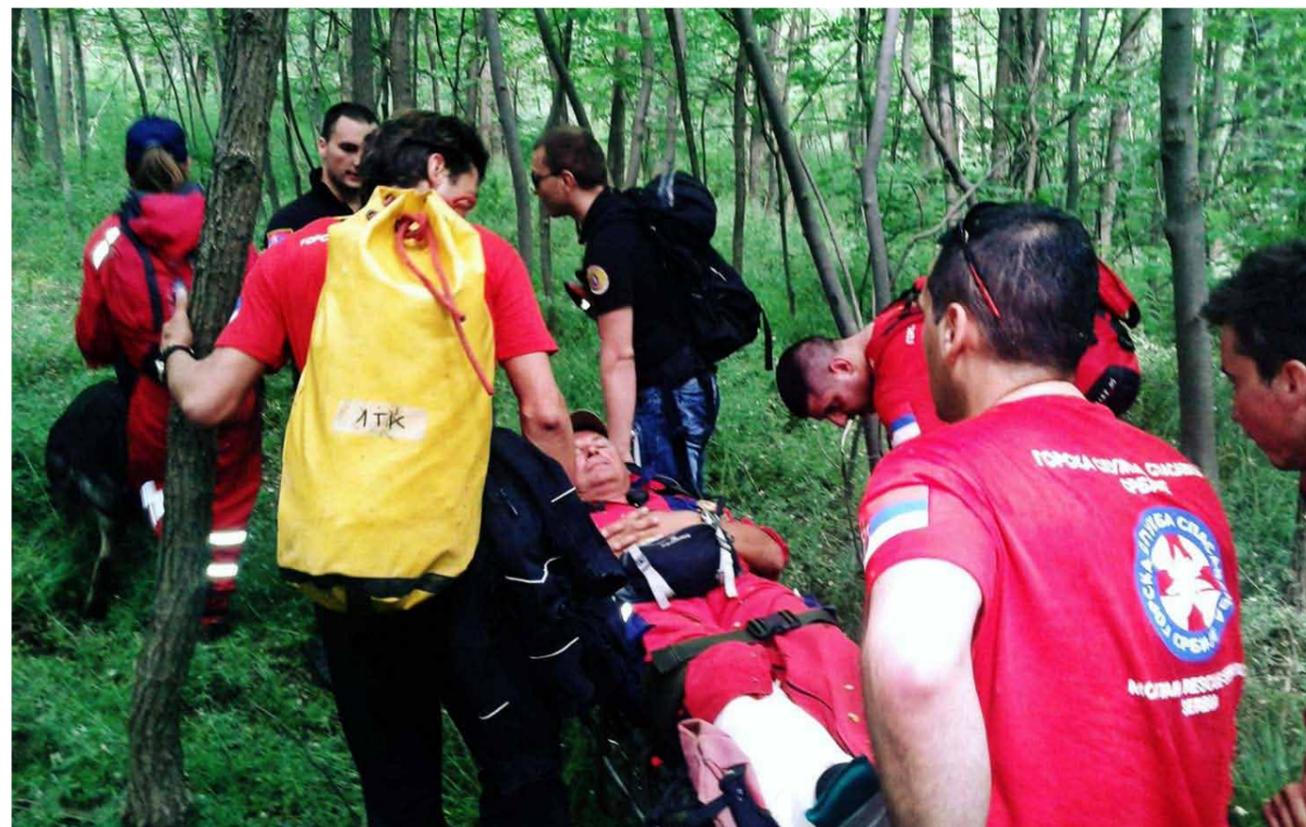
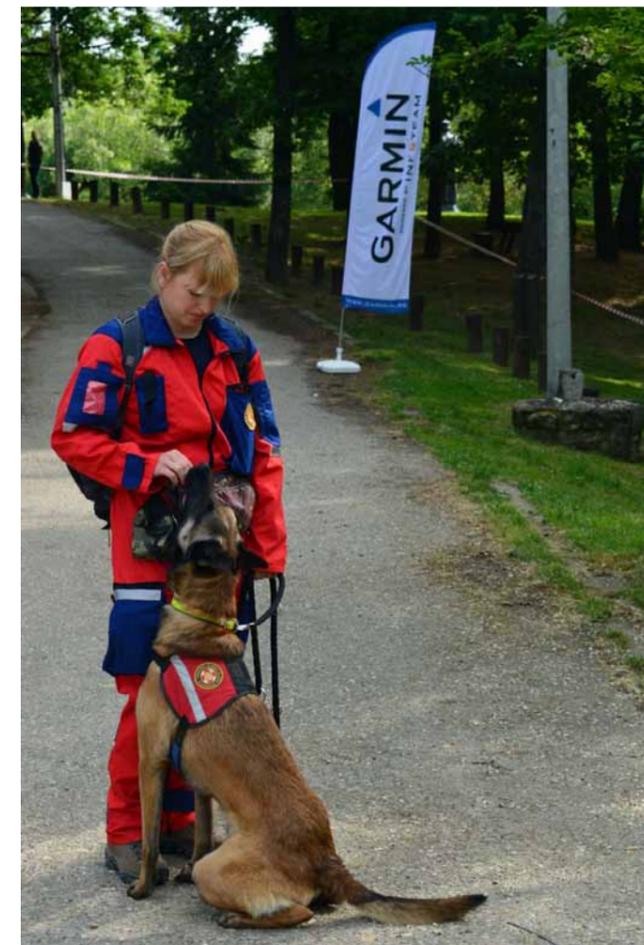
Po završetku vežbe obavljena je analiza radi sumiranja utisaka i izvlačenja zaključaka. Narednog dana održan je sastanak predstavnika spasilačkih službi iz regiona na kome su detaljnije analizirani rezultati vežbe i dogovoreni pravci dalje saradnje, dok je deo učesnika obavio trening sa potražnim psima.

Vežbu su posetili predstavnici: Vojske Srbije (Specijalne brigade), Ministarstva unutrašnjih poslova (Sektora za vanredne situacije, Helikopterske jedinice MUP-a, Protivterorističke jedinice), Rusko-srpskog humanitarnog centra, Direktorata civilnog vazduhoplovstva, Vazduho-

plovnog saveza Srbije i JP „Srbijašume“. Organizaciju vežbe pomogle su kompanije: Nestle, Knjaz Miloš, Red Bul Srbija, NIS i Reno Nisan Srbija, kao i firme koje su ustupile na korišćenje tehnička sredstva koja se nalaze u njihovom asortimanu: Skajsens, Infotim, Kimtek i Damiba. U realizaciji vežbe učestvovali su i firma GDI GISDATA, Unija radio amatera Srbije i mreža za opasnost, KBES „Soko“ Požega i volonteri. Sistem zaštite i spasavanja u našoj zemlji

uključuje veliki broj organizacija i subjekata. Svaka od njih poseduje velike mogućnosti, ali tek kroz koordinirani zajednički rad moguće je nositi se sa svim izazovima da se otklone opasnost po živote i imovinu i saniraju posledice nepogoda i katastrofa, opšti je zaključak učesnika združene vežbe „Avala 2015“. Uvežbavanje koordinacije rada i saradnje službi na terenu na združenim vežbama ovog tipa doprinosi povećanju njihove uspešnosti. ■

PLANINARENJE

VOLUJAK

VOLUJAK

Za vreme prvomajskih praznika, planinari iz Planinarskog društva „Kinđa“ iz **Kikinde (Srbija)** posetili su **Bosnu i Hercegovinu...**

Prvi dan planinarske akcije „Volujak“, u organizaciji Planinarskog društva „Kinđa“ iz Kikinde, bio je turistički. Na putu ka Mostaru, napravili smo dužu pauzu u Jablanici, gde nas je dočekaao kustos muzeja „Bitka za ranjenike“. Pogedali smo postavku muzeja uz kraće predavanje i posetili most na Neretvi, srušen tokom Drugog svetskog rata u Četvrtoj neprijateljskoj ofanzivi. Zatim je sledio odlazak Mostara. Tu smo posetili nezaobilazno staro gradsko jezgro i most. Posle šetnje, kafe i fotografisanja, ekipa kreće za malo mesto Blagaj, na izvor reke Bune, gde je napravljena pauza za ručak. Nažalost, obilazak Mostara i Bune je skraćen, jer smo saznali da je deo puta ka planinarskom domu još uvek pod snegom i da će se morati pešačiti

sa opremom. Valjalo je krenuti da nas ne uhvati mrak. Put od Mostara vodi preko Nevesinja ka Gackom, a dalje ka Čemernom gde se nalazi skretanje za Papin do gde se nalazi dom. Makadamski put je bio prohodan samo dva kilometra, dok se šest kilometara moralo peške zbog snežnih nanosa. Probili smo se bez problema, a u toplom domu su nas je čekali domaćini iz planinarskog društva „Volujak“ iz Gacka.

Drugog dana je planiramo da idemo na najviši vrh planine Volujak. Prognoza je bila vrlo nestabilna, a tog dana se činilo da ima najviše šanse sa se izvučemo bez padavina i doneli smo dobru odluku. Staza je od doma dobro markirana, prolazi se pored izvora reke Sutjeske, zasebnog i veoma atraktivnog grebena Kuk,

posle koga se dolazi do podnožja Volujka. Uspon je išao delom travnato-kamenim policama, delom po snegu, a najekspozitivnije snežne delove smo zaobišli malo skrećući sa markacije. Oko podne smo izašli na najviši vrh planine Volujak - Velika vlasulja 2.336 m. Nažalost, očekivani

pogleda na Maglić, Bioč i ostale okolne planine je izostao zbog magle, ali svi su bili zadovoljni, jer smo barem izbegli kišu. Posle fotografisanja krećemo na spust, neko istim putem, a deo ekipe ekspresno - sankajući se niz snežne padine. Uveče pravimo plan za sutra, a sutra nas kiša neće zaobići.

Trećeg dana nismo previše uranili jer je vreme bilo vrlo loše. Uspon na planinu Lebršnik ostavljamo za neki drugi put, a krećemo oko podne na ništa manje lep uspon na Kuk, s tim što je ta staza kraća. Navlačimo kabanice i dobru volju - i krećemo. Dol-

Smeštaj

Volujak, planinarski dom (1.448 m. n. v.)

Ovo lep i moderan dom koji ima kapacitet od 30 ležaja. Ima vodu i struju (solarne ploče, vetrenjača, agregat), dva wc-a i tuš sa toplom vodom. Ima veliku prostoriju za druženje i dozvoljena je upotreba kuhinje.

Lokacija doma: Papin do, između Volujka i Lebršnika. Može se doći autom ili minibusom solidnim makadamskim putem (8 km) od Čemerna (put Foča-Gacko). Objektom gazduje i upravlja PD „Volujak“, Gacko i otvara se po potrebi uz prethodnu najavu.

Planinarenje: Ima desetak staza pored doma, Volujak, Lebršnik, Kuk, Bioč, transferzala Volujak...

Kontakt: Milan Vujović + 387 65 21 39 21, pd.volujak.gacko@gmail.com

azimo opet do izvora Sutjeske, ali se ovaj put skreće desno ka grebenu na koji idemo. Posle nekog

vremena kreće stmi uspon na gore po vrlo klizavoj travi, jer kiša lije neprestano. Uskoro izlazimo

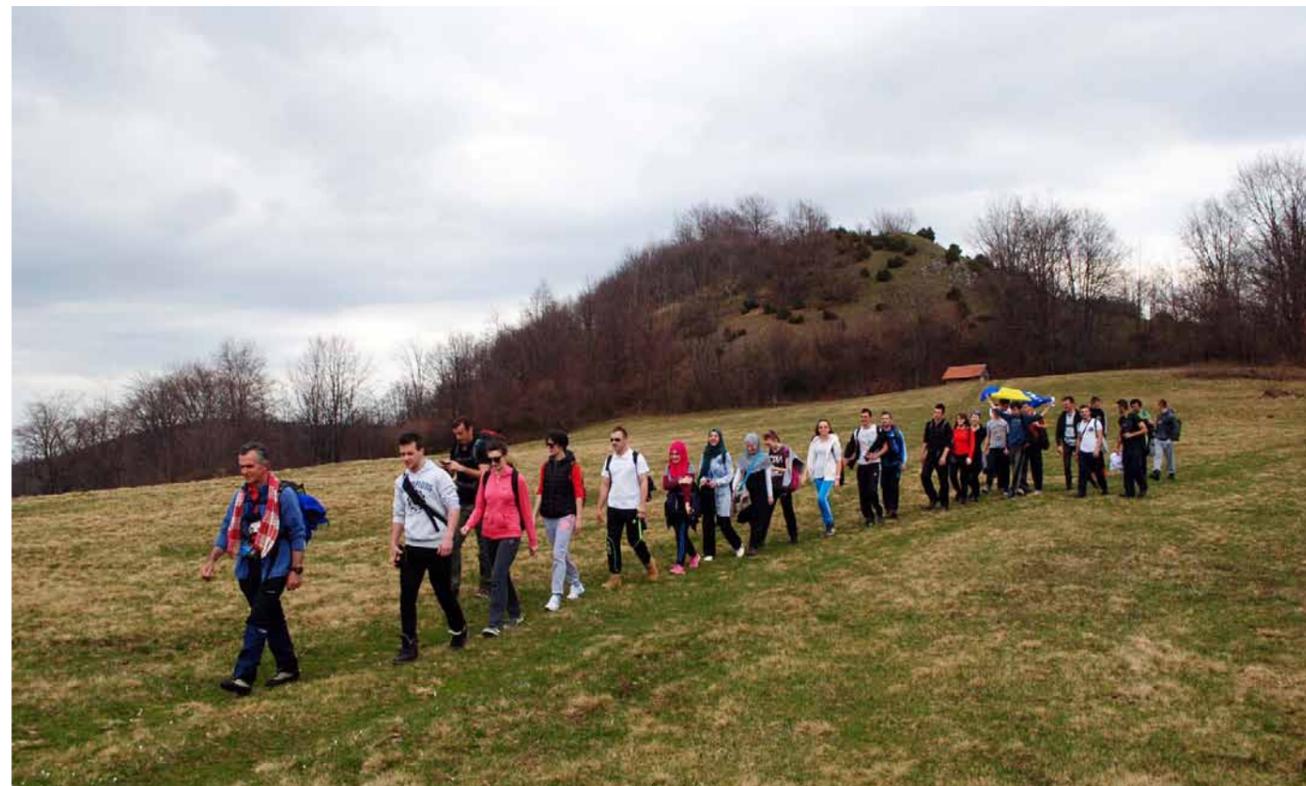

na jednu snežnu zaravan gde je uspon lakši a zatim na završni deo na Kuk 1.817 mnv. U silasku zaobilazimo deo sa strmom klizavom travom i idemo na dole jednim snežnim delom, gde inače prolazi redovna markacija koja se sad ne vidi, ali silazimo sa oprezom, jer se u blizini na kraju ovog snega nalazi litica. Ponovo smo u podnožju, mokri smo do gole kože, ali nam se ne ide u dom, pa pre odlaska u toplo, odlazimo prvo do obližnjeg Jagodinog jezera, gde smo proveli još malo vremena, željni prirode. Uveče u domu pravimo zasluženu feštu.

Čevrti dan je dan za povratak kući. Put nas vodi pored Tjentišta, gde obilazimo spomen - kompleks „Bitka na Sutjesci“. Nastavljamo ka Sarajevu, gde je planiramo dužu pauzu. Nažalost i ovaj deo skraćujemo zbog nedostatka vremena. Ne ide mi dobro računanje satnice, navikli smo da se u ravnicu 100 km pređe za malo više od sat vremena, a u planinskoj Bosni taj put bude duplo duži. Sledeći put kada budemo dolazili, krenućemo dan ranije. Preporučujemo svima planinarski dom „Volujak“ i izuzetne domačine iz planinarskog društva „Volujak“ - Gacko. ■

Tvoja avantura počinje u prirodi

Članovi **Omladinskog udruženja „Nova vizija“** iz **Novog Travnika (Bosna i Hercegovina)** organizovali su više atraktivnih planinarenja, pohoda i druženja u prirodi. Tim prilikama posetili su atraktivne i pomalo skrivene lepote ovog kraja...

U sklopu projekta „Your adventure start on mountain/ Tvoja avantura počinje u prirodi“ koji je finansiran od strane fondacije SHLa koji implementira Omladinsko udruženje Nova vizija, 26. aprila realizovan je edukativno-rekreativni izlet

za mlade na planinu Kalin, čiji se najveći vrh nalazi na 1.530 metara nadmorske visine. Planina Kalin teritorijalno pripada općini Bugojno a pogled sa planine se prostire do planine Vranicu, Radušu i do hercegovačkog fenomena, planine Prenj.

Ugodnih 16 stepeni C, oblačno vrijeme ali bez kiše obećavali su vrhunske uslove za osvajanje novog planinarskog vrha. Nakon glavnog okupljanja na autobuskom stajalištu u Novom Travniku

autobusom su se učesnici prevezli do Ski centra Rostovo. Uz početne napomene organizatora i vodiča pohoda učesnici su se uputili ka osvajanju vrha Kalina. Ekipa oko tridesetak mladih uživala je u prirodi i provela dan u druženju i zabavi, te stvarala svoju vezu sa prirodom ali i upoznali nove prijatelje. I zaista je bilo prelijepo biti dio ove ekipe, koja je napravila vrhunsku atmosferu, te ispisala jednu pozitivnu priču mladosti. Nakon dva sata i tridesetak minuta učesnici su stigli na vrh Kalina odakle se pruža impozantan pogled na Bugojno i okolinu. Učesnici nisu krili oduševljenje s obzirom da je za većinu ovo bio prvi pohod na Kalin a za neke i prvo planinarsko iskustvo. Dva sata odmora i zajedničkog druženja na 1.530 metara nadmorske visine i onda povratak nazad. Po povratku uslijedila je zajednička kafica i odmor u Ski centru Rostovo gdje je pohod i zvanično završio oko 16 h kada su se učesnici autobusom uputili svojim kućama.

Smijeh, zajedništvo, zabava i vrhunska atmosfera kratki su opis

utisaka sa pohoda na Kalin koji će dugo pamtiti. U sklopu projekta u narednom periodu biti će realizovano niz aktivnosti, edukativne radionice iz oblasti ekologije, markiranje i digitalizacija nekoliko planinarskih staza te još jedan planinarski izlet.

Kažu da slika govori više od hiljadu riječi, stoga, predlažemo da pogledate slike sa današnjeg pohoda za naših predivnih trenutaka i pređenih oko 8 km.

PEĆINE, STEĆCI, JEZERA

Nedjelja, 17. 5, vrijeme oblačno uz moguću kišu i ekipa od tridesetak ljubitelja prirode spremna za novu avanturu. Novi Travnik, grad koji nema nikakvu promociju svojih turističkih potencijala i grad u kojem 90% mladih nije znalo gdje se nalazi Vilinska pećina i nikad je nije posjetilo, manji procenat njih nije znao za nekropolu stećaka Maculje dok većina njih je čula za jezero Radovan ali dosta njih i posjetilo je ovo jezero.

U posjetu su nam stigli članovi PD „Tajan“ Zenica, te raspoložena ekipa fotografa iz Foto kluba Travnik. Okupljanje na autobskoj stanici u Novom Travniku i onda autobusom do Sebešića, odakle smo se, nakon kratkih uputa našeg vodiča Bude, uputili prema Vilinskoj pećini.

Ulaz u pećinu, koji se nalazi sa južne strane, obrastao je gustom listopadnom šumom. Među najbogatijim je pećinama u BiH po količini različitih pećinskih ukrasa. U lijevom kraku pećine, nakon 30 metara od ulaza, nalazi se prva dvorana koja je duga 40, a široka

20 metara. Visina joj varira i iznosi između dva i osam metara. Zapadno od prve dvorane nalazi se druga dvorana površine 8x10 metara i visine 6 metara. Druga dvorana je ujedno i posljednja dvorana u lijevom kraku pećine. U desnom kraku, desetak metara od ulaza, nalazi se prva dvorana iz koje se može preći u drugu dvoranu kroz uski prolaz visine 70 cm. Druga dvorana je duga 8 i široka 6 metara sa visinom od 10 metara. Iz druge dvorane kroz manji otvor vidljiva je treća dvorana u kojoj se nalazi malo jezero. Pećinom se „proloma“ tišina, te su naši učesnici imali priliku da

uz pomoć reflektora borave u prvoj prostoriji i posmatraju ovaj dragulj prirode. Usljedila su brojna fotografisanja a utisci posjetioca su bili fenomenalni. Nakon Vilinske pećine put nas dalje vodi prema Nekropoli stećaka Maculje.

Nekropola stećaka Maculje smještena je na području Rostova, između Novog Travnika i Gornjeg Vakufa, na oko 20 kilometara od Novog Travnika. Narodna tradicija dala je nekropoli ime Kameni svatovi. Nekropola ima 101 stećak i 16 krstova. Stećci su uglavnom sanduci (52), ploče (32), sljemenjaci (11), dok se preostalih 6 ne mogu

definisati. Stećci su izrađeni od krečnjaka, poredani su u redove i dobro su očuvani. Okrenuti su u pravcu istok-zapad i sjever-jug, a mali dio odstupa od ovih pravaca. Od ukrasa i simbola zastupljene su rozete, jabuke, krstovi, ljudski lik sa raširenim rukama, sunce, polumjesec... Nekropola nema stećke sa natpisima. Ovo historijsko područje je proglašeno nacionalnim spomenikom. Prisutni su se fotografisali te podijelili svoje utiske o ovoj lokaciji ali i postavljali pitanja o samoj nekropoli.

Sa izletišta Pavlovica put nas vodi prema jezeru Radovan.

Stazom koju su markirali i pripremili naši volonteri uputili smo se spremni u potrazi za narednim blagom prirode. Jezero Radovan vještačkog je porijekla i datira iz 1980-ih. Dimenzije su mu 250 x 200 m, a smješteno je na tromeđi općina Bugojno, Novi Travnik i Gornji Vakuf. Ruševine od nekad korištenih objekata za smještaj radnika spomenik su na ta radna vremena na ovoj lokaciji. U vrijeme našeg boravka na jezeru prisutni su bili i motoristi te po neki ribar. Usljedio je zajednički ručak i pauza a nakon toga planinarski putevi su nas vodili na vrh Oštrika koji

se nalazi na 1.320 metara nadmorske visine a sa kojeg se pruža prelijep pogled. I onda povratak nazad, na izletišta Pavlovica, gdje nas čeka ostatak naše ekipe i bus za povratak kući. Svoje utiske pričavali su učesnici uz kaficu na Pavlovici, te zajedno ispunjeni vedrinom prirode u pet sati popodne završili ovu našu avanturu u prirodi.

Oduševljeni prirodom, blagom koje nas okružuje, te vođeni željom, entuzijazmom i poštovanjem prema planinarenju ispisali smo još jednu pozitivnu priču, još jednu novu stranicu rada „Nove vizije“, te mladima predstavili blago oko njih. ■

Ako ste umorni od poslovnih obaveza i pod stresom a odlučite da promenite ritam, taknete prirodu svim čulim i živite jedan vikend punim plućima!

Hiking planinom Stolovi i rafting Ibrom 12-14. jun

Stolovi su planina u Srbiji, jugozapadno od Kraljeva, između Ibra, Ribnice i Brežanske reke. Sa nje se u svim pravcima razilaze pritoke pomenutih reka, koje su dubokim dolinama rasčlanile planinu na dugačke grebene i kose i dale joj u celini zvezdast oblik. Glavni planinski greben je na pravcu sever-severozapad-jug-jugoistok, sa najvišim vrhom Čikerom sa 1.325 m n.v. u severozapadnom delu. Većim delom je pod gustom šumom. Zapadni obronci Stolova formiraju istočni deo Ibarske klisure, a na njima se nalazi i tvrđava Maglič. Mineralne vode Mataruške Banje su sumporovite hipoterne (temperature od 30 do 48 stepeni). Medicinske indikacije: reumatske oboljenja, degenerativni reumatizam, neurološka stanja, posttraumatska stanja (kostiju mišića, zglobova), primarni i sekundarni sterilitet, hormonski poremećaji. Mataruška Banja ima prostran park sa raznovrsnim rastinjem pogodan za šetnje i razonodu.

CENA ARANŽMANA: 80 EUR

Obuhvata:

Hiking planinom Stolovi (subota) i rafting Ibrom (nedelja) uz adekvatnu i pratnju i podršku stručnih lica, dva polupansiona (petak - večera, subota (doručak i večera), nedelja-doručak).

U cenu nije uračunat prevoz! Posređujemo u organizaciji prevoza (oni koji nemaju automobile povozujemo sa onima koji imaju automobil i slobodna mesta (podela troškova puta). Prema potrebi angažujemo i linijski taksi. (minimum 4 osobe)

REZERVACIJE: 30 € je potrebno uplatiti najkasnije do 15. maja ostatak na licu mesta

Aranžman počinje 12. juna sa dolaskom u popodnevne časovima a završava se 14. juna u

Prijave

SINIŠA RAČIĆ

Telefon: +381 60 44 97 111

FB: www.facebook.com/sinisar

E-mail: sinisaracic@yahoo.com

Web: www.aktivniodmor.net

poslepodnevnim časovima.
Mataruška Banja – Srbija.

SMEŠTAJ:

Hostel „Nanica“ - Mataruška Banja ima kapacitet 14 ležajeva. Konfiguracija smeštaja je 2x po soba sa francuskim ležajem, dvokrevetna i trokrevetna soba. Na svakom spratu nalazi se po kupatilo (jedno na 3 sobe). Gostima su na raspolaganju dve terase na prvom i jedna na drugom spratu. U okviru hostela je kuhinja sa svim potrebnim sudovima, lokal sa separeima i garniturama za sedenje i velika letnja bašta koja je na samoj obali reke Ibar.

*U slučaju potrebe za većim smeštajnim kapacitetom saradujemo sa sportskim centrom „Okanik“ (koji se nalazi na 50 m od „Nanice“).

HRANA:

Jutarnji obroci će se pakovati u vidu lanč paketa (pite, voće ili kolač, vitaminska salata), a večernji sa obaveznom čorbom, jelom sa mesom, sezonskim salatama, kolačima će biti služeni nakon dnevnih akcija u letnjoj bašti.

*Večera u subotu sadržaće pileća krilca, rečnu ribu i povrće sa tanjirače.

Postoji mogućnost i za vegetarijanske obroke!

MAJICE

MARKET

AKTIVNI VEŠ

kratki rukavi

PHOTO: RYAN SMITH

Predstavljamo vam po pet muških i ženskih modela među kojima ćete sigurno pronaći nešto za sebe

MAJICE

ŽENSKI MODELI

MUŠKI MODELI

*UPF (Ultraviolet Protection Factor)

Asics Favorite Short Sleeve - Women's

Dobre osobine: Lagana je, odlično „diše“, velika sloboda pokreta, 50+ UPF zaštita od sunca.

Loše osobine: Nije topla, mrežasti delovi majice nisu udobni kada je nova, sve dok se ne omekšaju od pranja i nošenja.

Namena: Planinarenje, vežbanje/aerobik, teretana, trčanje, biciklizam, joga.

Materijal: Polyester Interlock

Zaštita od sunca: 50

Okvirna cena: 16 - 32 €

Nike Miler Short Sleeve - Women's

Dobre osobine: Meka je i lagana, izdržljiva, lepih boja sa reflektujućim detaljima.

Loše osobine: Skupa je i sporo se suši.

Namena: Planinarenje, vežbanje/aerobik, teretana, trčanje, penjanje, letnje kampovanje.

Materijal: Polyester

Zaštita od sunca: Ne

Okvirna cena: 34 €

REI Fleet T Shirt - Women's

Dobre osobine: Dobro greje za majicu kratkih rukava, jeftina, brzo se suši.

Loše osobine: Kroj je malo tesniji u ramenima i rukama, nije previše meka.

Namena: Planinarenje, vežbanje/aerobik, trčanje, tenis, letnje kampovanje.

Materijal: Polyester

Zaštita od sunca: 45

Okvirna cena: 27 €

Patagonia Capilene 1 - Women's

Dobre osobine: Izdržljiva, dobro „diše“ i brzo se suši, dobra sloboda pokreta.

Loše osobine: Zamerka za dizajn, samo za toplo vreme, skupa.

Namena: Planinarenje, penjanje, vežbanje/aerobik, teretana, trčanje, tenis, biciklizam, kajak.

Materijal: recycled polyester

Zaštita od sunca: 15

Okvirna cena: 28 €

The North Face Reaxion Amp V-Neck T-Shirt Women's

Dobre osobine: Veoma dobro „diše“, dobro podnosi tegljenje, brzo se suši, ima je puno boja, dobra sloboda pokreta.

Loše osobine: Suviše je tanka za hladno vreme, zadržava mirise.

Namena: Trčanje, biciklizam, penjanje, joga, pilates, kao „casual“ odeća.

Materijal: polyester

Zaštita od sunca: nepoznato

Okvirna cena: 22 €

Cene patika su okvirne i zavise od zemlje u kojoj se prodaju.

Asics Favorite Short Sleeve

Dobre osobine: Lagane, veoma dobro „dišu“, pokreti su vam slobodni u njoj, zaštita od sunca - 50+ UPF.

Loše osobine: Kod lošeg vremena nije topla, mrežasti delovi majice nisu udobni kada je nova, sve dok se ne omekšaju od pranja i nošenja.

Namena: Planinarenje, trčanje, bicizam, vežbanje, gimnastika, tenis...

Materijal: Polyester

Zaštita od sunca: 50 UPF

Okvirna cena: 26 - 37 €

REI Fleet T Shirt

Dobre osobine: Dobro greje za majicu kratkih rukava, jeftina, suši se brzo.

Loše osobine: Kroj malo „zateže“ u ramenima (paziti na broj kod on-line naručivanja), nije nešto previše meka.

Namena: Planinarenje, vežbanje, penjanje, kampovanje leti.

Materijal: Recycled Polyester

Zaštita od sunca: 40 UPF

Okvirna cena: 13 €

Patagonia Capilene 1 T-Shirt

Dobre osobine: Izdržljiva, dobro „diše“ i brzo se suši, dobra sloboda pokreta.

Loše osobine: Zamerke za dizajn, limitirana za korišćenje na toplom vremenu, skupa.

Namena: Planinarenje, penjanje, letje kampovanje, biciklizam, kajak.

Materijal: Recycled Polyester

Zaštita od sunca: 15 UPF

Okvirna cena: 17 - 31 €

Under Armour Catalyst Shirt

Dobre osobine: Dobro hladi, retro dizajn, dobro prijanja uz telo.

Loše osobine: „Ne diše“ baš najbolje, kroj koji ide uz telo nekome može biti neudoban u zavisnosti od građe.

Namena: Planinarenje, penjanje, teretana, biciklizam, tenis, joga.

Materijal: Recycled Polyester

Zaštita od sunca: 50 UPF

Okvirna cena: 27 €

North Face Ruckus Short Sleeve

Dobre osobine: Dobro „diše“, brzo se suši, topla je.

Loše osobine: Skuplja se pri pranju.

Namena: Planinarenje, biciklizam, trčanje, penjanje, kampovanje.

Materijal: Polyester

Zaštita od sunca: 30 UPF

Okvirna cena: 27 €

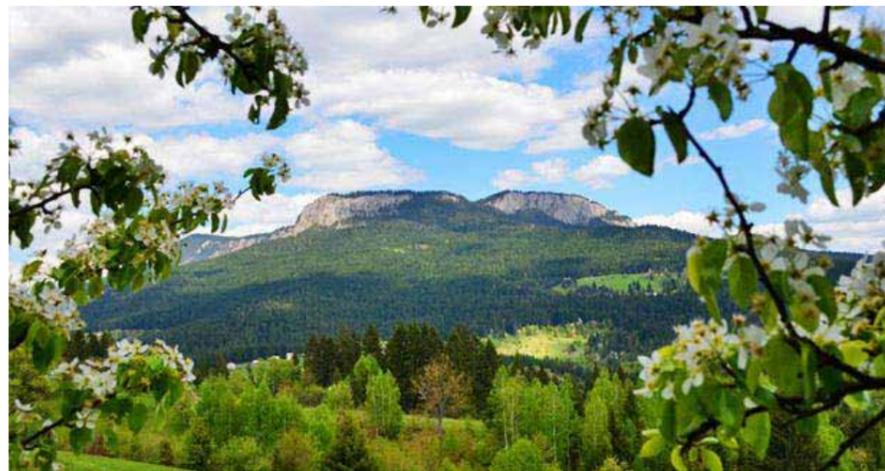
Cene patika su okvirne i zavise od zemlje u kojoj se prodaju.

OUTDOOR

JAHORINA ultra trail

Vrijeme je da se prepustite avanturi koja na olimpijskoj planini počinje **1. avgusta** kada se po prvi put održava **Jahorina Ultra Trail (Bosna i Hercegovina)**...

Spremite se za avanturu

Jahorinu uglavnom znate pokrivenu snijegom, a sad je vrijeme da je upoznate zastrtu zelenim ćilimom, ukrašenim borovnicama, brusnicama, malinom, kupinom, jagodom, lincurom, kantarionom. Vrijeme je da upoznate njeno šumsko prostranstvo kojim se smjenjuju pojasi hrastovih, bukovo-jelovih i jelovo-smrčevih šuma, te brdskog i gorskog javora, da u njenoj hladovini uživate u outdoor aktivnostima dok vam miris četinarske smole krijepi dušu, a svježja izvorska voda organizam. Vrijeme je da se prepustite avanturi koja na olimpijskoj planini počinje 1. avgusta kada se po prvi put održava Jahorina Ultra Trail.

To nije obična trail trka. Riječ je o dvodnevnom događaju u okviru kojeg će se održati četiri trke. Staze kojima će se trčati povezuju Jahorinu sa drugim dijelovi-

ma BiH na način da je cilj svim trkama na istom mjestu na Jahorini dok je startni prostor na različitim lokacijama. Staze duge 10, 35, 50 i 111 km povezuju olimpijsku planinu sa Sarajevom, Romanijom i Višegradom i nude jedinstven doživljaj netaknute prirode, kulturno-istorijskog i graditeljskog naslijeđa. Svaka priča svoju priču i u jedinstvenom slijedu otkriva različite epohe, prirodne ljepote, znamenitosti poput Baščaršije, Kozje ćuprije, pruge uskog kolosijeka koja je spajala Sarajevo i Višegrad, lokalitete sa stećcima i arheološkim iskopinama, most Mehmed-paše Sokolovića, Andrićgrad... Na simboličan način staze oživljavaju nekadašnju tzv. „Carigradsku džadu“, koja je Bosnu preko Drine spajala sa Turskom. Kroz simbol mostova, prije svega Kozje ćuprije koja se nalazi na jednom i višegradske ćuprije na

drugom kraju staze, spajaju se predanja, legende, kulture, trkači u svoj svojoj različitosti.

Zbirno mjesto je Jahorina sa koje će organizator učesnicima obezbjediti prevoz do startnih lokacija. Na startnim lokacijama trkače očekuje razgledanje, poslužnje i tehnički sastanak s organizatorom. Trke počinju prema utvrđenoj satnici i odvijaju se unutar vremenskog limita koji ostavlja dovoljno vremena da svako kombinujući trčanje i hodanje uspješno stigne do cilja. Satnica je sačinjena na osnovu projekcije prema kojoj bi prvoplasirani na svim stazama trebali pristizati u cilj već oko podne. Dužinom staza učesnike čekaju bogate okrepe stacije a u cilju pita/ćevap/baklava party. Olimpijski centar Jahorina svim takmičarima poklanja besplatnu panoramsku vožnju šestosjedom do vrha

O trci

Sanja Kavaz, direktorica trke

- Kada je trebalo osmisliti staze koje bi bile zanimljive trkačima iz BiH a posebno onima iz inostranstva, pokušala sam razmišljati kao oni i trasirati staze tako da zadovoljim njihova očekivanja. Mnogi moji prijatelji dođu u posjetu Sarajevu i ne stignu otići do Jahorine ili obrnuto a imali su u planu i jedno i drugo. Kroz Midi Trail koji počinje na Baščaršiji i završava na Jahorini, dali smo idealno rješenje kombinujući trčanje kroz stari dio grada, divljinu koja se nalazi u njegovoj neposrednoj blizini i planinskim stazama koje s Pala vode do Jahorine. Takođe, Ultra Trail povezuje dvije turističke destinacije - Andrićgrad i Jahorinu između kojih su skriveni krajolici izuzetne ljepote. Maxi Trail spaja dvije planine, Romaniju i Jahorinu, između kojih je samo par kilometara asfalta, a sve ostalo su stazice kroz šumu, grebenom, proplancima i zemljanim putevima. Najkraći Mini Trail je kružna staza i namjenjena je trkačima koji vole sprint, brze staze ali i početnicima, rekreativcima koji vole boravak u prirodi. Lagana je zbog čega smo na ovoj stazi uveli i posebnu kategoriju „Porodica“. Osim nas i radnika šumskih gazdinstava koji su nam bili vodiči, sve staze su obišli i izviđači BH MAC-a, agencije koja se bavi deminiranjem i uklanjanjem eksplozivnih sredstava kako bi potvrdili njihovu bezbjednost. O sigurnosti trkača na stazi tokom trke brinuće pripadnici Gorske službe spašavanja.

Goran Miljković, učesnik JUT

- Posebna draž trail trčanja je uživanje u prirodi, a trail trke mi omogućavaju da prođem stazama i bogazama kojima nisam prošao i vidim predele koje nisam video. Privlači me ideja da ću na leto krenuti iz Višegrada, preko Romanije, do samog cilja na Jahorini. A tu su i dobri prijatelji koje ću opet sresti. I verovatno upoznati neke nove super likove, kako što to obično biva.

Tanja Stojanovski, učesnica JUT

- Prvenstveno idem na Jahorina Ultra Trail jer nikad nisam trčala po bosanskim planinama, želim da što više vidim novih gradova, prirode, planina, a ovo je idealna prilika za upoznati prirodne ljepote Bosne baš kroz njenu prvu ultra trail trku.

Ogorjelica sa kojeg mogu uživati u pogledu na Trebević, Treskavicu, Romaniju, Visočicu, Bjelašnicu.

TRČANJE I TRAIL U BIH

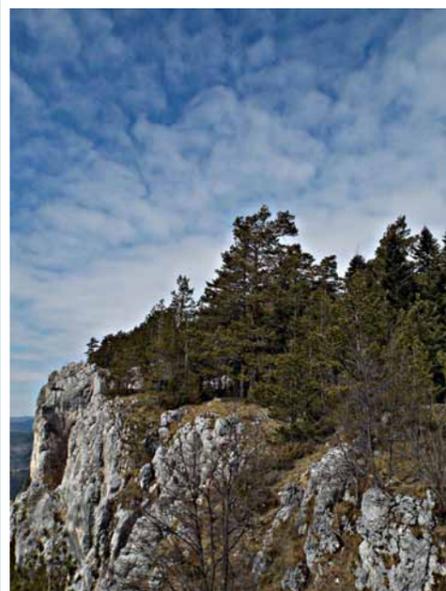
Trail trčanje je aktivnost na otvorenom koja u BiH privlači sve više rekreativaca i sportista. S obzirom da trčanje generalno postaje sve popularnije, veliki broj vježbača praktično kroz trail spaja potrebu za rekreacijom i boravkom u prirodi. Za ovu aktivnost u Bosni

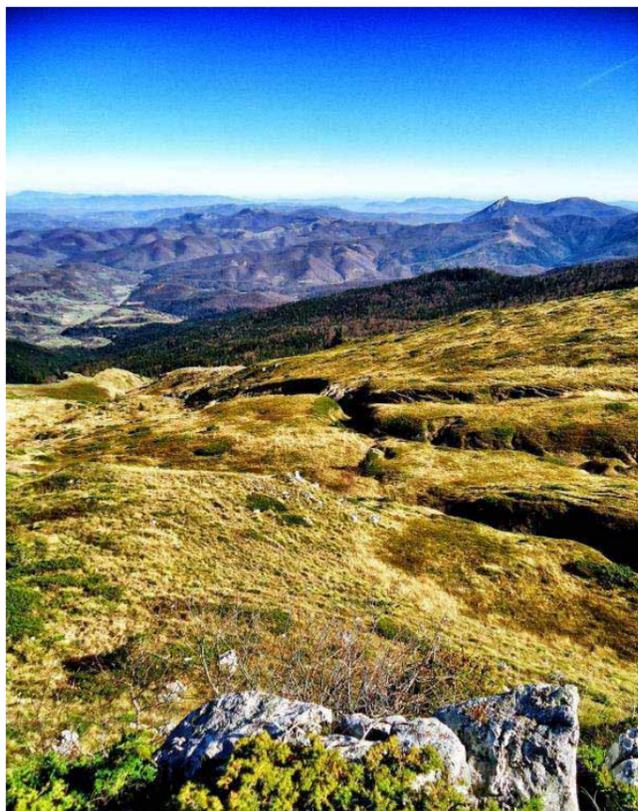
i Hercegovini ne morate putovati daleko od kuće jer se prve planinarske staze, čobanski puteljci ili šumski putevi nalaze par kilometara van grada. Za potrebe Jahorina Ultra Traila, planinarsko društvo Javorina, kao organizator trke, će u saradnji sa lokalnim planinarskim društvima trajno markirati i urediti 140 km staza. Osim trajne markacije, staze će biti označene i privremenom markacijom, tačnije zastavicama koje će trkačima olakšati kretanje u prirodi i uslovima smanjenje vidljivosti, odnosno, noći. Osim za trku, staze će se nakon toga koristiti i za planinarske pohode i brdski biciklizam.

JAHORINA DANAS

Rijetka su mjesta kao što je Jahorina gdje je priroda bila tako darežljiva i podarila čovjeku ambijent za potpuno uživanje. Jahorina pripada dinarskom planinskom sistemu. Dužina masiva koji dominira i koji nema jasnih morfoloških, bioloških, hidroloških međa, kao ni jasne granice između susjednih planina je od 25 do 30 kilometara, a širine od pet do 15 kilometara. Najviši vrh je Ogorjelica (1.916 mnv). To što se nalazi na mjestu uticaja dvije klime (mediteranske i kontinentalne) njen reljef, geološki sastav, vegetacioni pokrivač i riječni slivovi kao značajni modifikatori klime daju joj određene specifičnosti. Zahvaljujući geološkom sastavu koji ne propušta vodu Jahorina obiluje mnogobrojnim izvorima, posebno u gornjim dijelovima i obično na istoj nadmorskoj visini. Stotinjak vrela i izvora se poput paukove mreže pletu prema rijekama Miljacki, Prači i Željeznici. Hladna, bistra i čista voda jahorinskih potoka i rijeka bogata je ribom, pa i najstrasniji ribolovci ovdje mogu zadovoljiti svoje strasti. Na prvom mjestu je potočna pastrmka, zatim klijen, krkuš, lipljan i mladica a ima i riječnih rakova. Od životinja koje su svoje stanište našle na prostorima Jahorine treba izdvojiti srneću divljač, te medvjeda kao najatraktivniju divljač. Tu su još i divlja svinja, divjojarac i divokoze, vuk, lisica, jazavac, divlja mačka, kuna zlatna i kuna bjelica, zec i vidra koja nastanjuje potoke i rijeke. Povremeni i privremeni stanovni-

ci Jahorine su i jarebica kamenjarka, lještarka, tetrijeb, ptice selice koje se na putu ka jugu neko vrijeme zadržavaju na Jahorini, te jastrebi i orao kao stalni stanari. Na lokalitetu Prače postoje dva izvora mineralne vode od kojih se jedan zove Kiselj. Po narodnom predanju ova voda liječi stomačnu

oboljenja i u njenu ljekovitost vjerovali su još i stari Rimljani o čemu svjedoče ostaci cijevi rimskog vodovoda i keramike.

JAHORINA NEKAD

Ostaci srednjovjekovnih gradova i utvrđenja i nekropole stećaka srednjovjekovnih spomenika zanimljivi su kulturno-istorijski spomenici koji svjedoče da je ovaj kraj nekada bio raskrsnica svih važnijih puteva, ali i centar zemlje Pavlovića jedne od najmoćnijih i najuglednijih porodica bosanske države u vrijeme kralja Tvrtka Kotromanića. Iz srednjeg vijeka su i ostaci utvrđenog dvora na vrelu Paljanske Miljacke koji je pripadao čuvenoj srpskoj despotici Jerini, ženi despota Đurađa Brankovića. Na nepristupačnom terenu iznad mjesta gdje se sastaju Paljanska i Mokranjska Miljacka u Bulozima, o starom gradu Litovac danas svjedoče oskudni istorijski podaci - kameni ostaci kao i narodna predanja koja nas vode i do Starog Grada - Hadidjeda gdje se nekada kovao novac za srednjovjekovnu bosansku državu.

ZA LJUBITELJE SPELEOLOGIJE

Nedaleko od Jahorine se nalaze pećina Orlovača koja prema mišljenju stručnjaka spada u red najljepših i najzanimljivijih na prostorima bivše Jugoslavije, zatim smještena visoko u stijenama mitske gore Romanije - Novakova pećina čuvena po hajduku Starini Novaku, pa pećina u Bogovićima, Litovac u koritu Miljacke, te pećina Lednjača iz koje se još prije dvadesetak godina vadio led u vrijeme ljetnih vrućina.

TEKST: SANJA KAVAZ

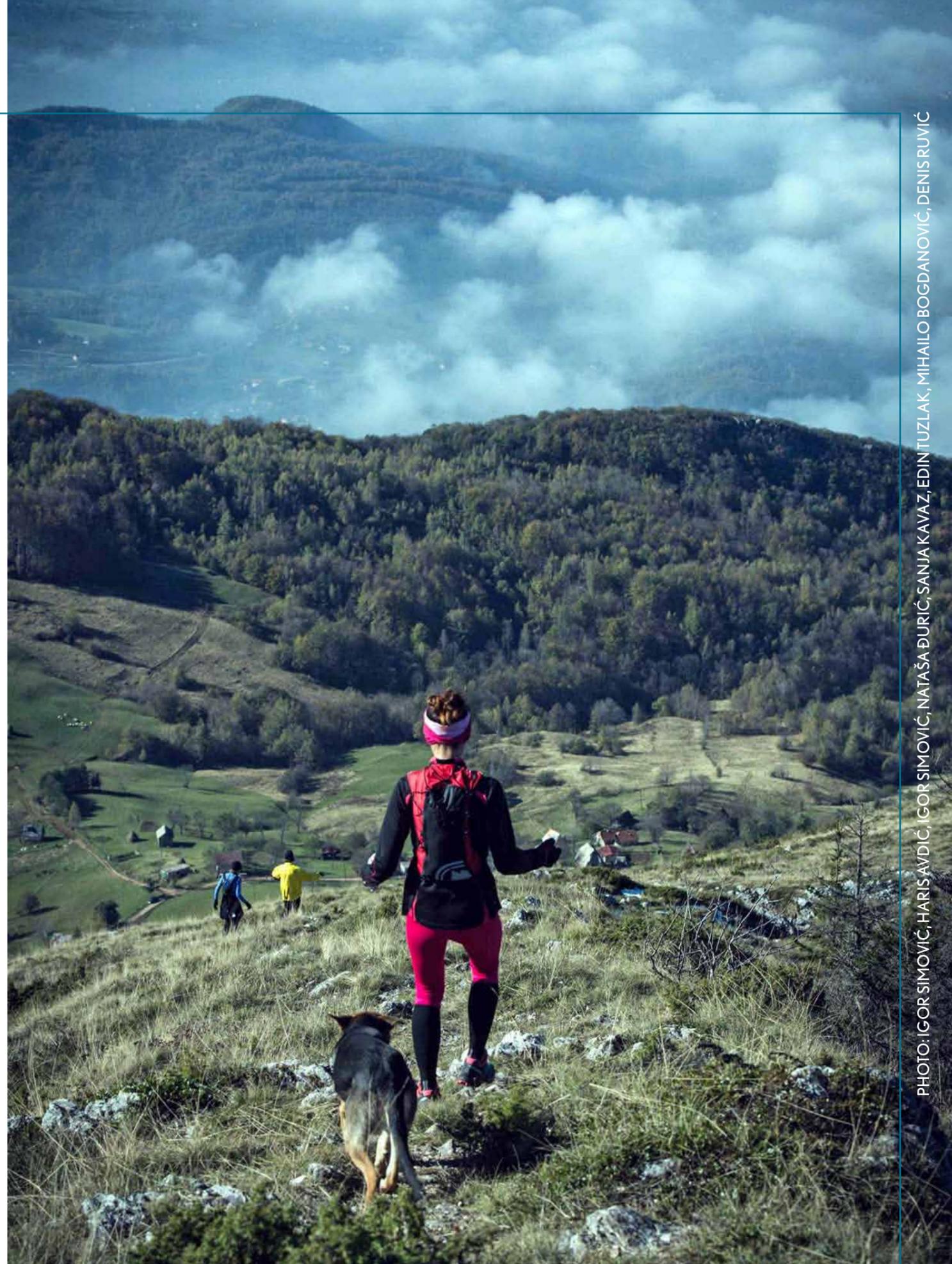
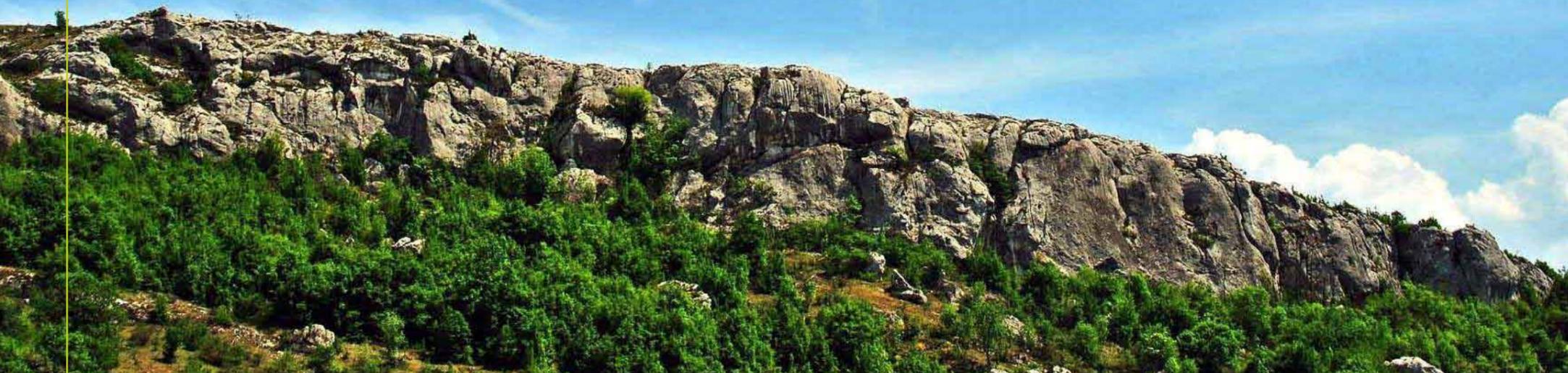

PHOTO: IGOR SIMOVIĆ, HARISAVDIĆ, IGOR SIMOVIĆ, NATAŠA ĐURIĆ, SANJA KAVAZ, EDIN TUZLAK, MIHAILO BOGDANOVIĆ, DENIS RUVIĆ

X TRIBE TRAILS THE MAZE

Izaberite trkačku ili pešačku kategoriju
i dođite da zajedno uživamo 13. juna
u u Jelašničkoj klisuri (Srbija)...

Pozivamo Vas na prvu međunarodnu trku „The Maze” u organizaciji Tribe Trails-a. Doživite Jelašničku klisuru na uzbudljiv i nesvakidašnji način – izaberite trkačku ili pešačku kategoriju i dođite da zajedno uživamo 13. juna u 11 h u Jelašničkoj klisuri.

LOKACIJA: Jelašnička klisura, Niš, Srbija

DATUM TRKE: 13. 06. 2105.

START TRKE: 11 h

DUŽINA STAZA: 11 km i 22 km.

VREMENSKI LIMIT: 7 h

UČESNICI TRKE:

Učestvuje se u pojedinačnoj konkurenciji: ženska i muška kategorija. Za učešće u trci nisu potrebna nikakva posebna znanja i veštine. Poželjno je da vam boravak u prirodnom okruženju pričinjava zadovoljstvo. Svako ko sebe smatra psihofizički spremnim za ovaj vid aktivnosti je dobrodošao.

Sve aktivnosti se sprovode na sopstvenu odgovornost takmičara. Pre početka trke, učesnici potpisuju izjavu o učešću na trci.

LOKACIJA TRKE:

Put do Jelašničke klisure vodi direktno iz Niša (15 km) preko Niške Banje za selo Jelašnica ili sa puta Niš-Pirot-Dimitrovgrad (E80) skrenuti direktno u selo kod kafane “Stop Čale Magistrale”.

Ukoliko ste odlučili da prođete kroz grad Niš, presudno je da pratite znake koji vode ka Niškoj Banji. Potrebno je da izađete na širok put sa po dve trake u oba pravca, koji vodi ka Niškoj Banji. Ostanite na tom putu, sve dok ne dođete do kružnog toka, tu skrenite desno, pa nakon nekih 20 metara skrenite levo, taj put vas vodi do sela Jelašnica. Kada stignete do sela, nastavite da vozite pravo, sve dok ne dođete do prodavnice koja se nalazi sa vaše desne strane pored koje je i start trke.

Iz Niša postoje dve redovne autobuske linije za Jelašnicu i Gornju Studenu.

- Broj linije Niš - Jelašnica je 19.
- Broj linije Niš - Gornja Studena je 21.

Telefoni za informacije o redu vožnje su 018/505-656, 018/505-665 i 066/80-60-045. Red vožnje možete pogledati i na sledećem linku. www.jgpnis.rs/index.php/red-voznje-preuzimanje-pregled.html

Koordinate starta trke: 43° 17' 37.2192" N | 22.0576622° 3' 27.5796" E.

Ukoliko vam je potrebno, na sajtu možete pogledati interaktivnu mapu na kome je markirana lokacija trke.

OPIS STAZE:

Jelašničku klisuru prožimaju pravi mali lavirinti stena. Staza je obezbeđena i prelazi se hodajući,

Prijave

Prijave možete izvršiti putem online formulara na našem sajtu. Kontaktirajte nas putem email-a na prijave@tribetrails.com. Osobe mlađe od 18 godina se mogu prijaviti samo uz pismenu saglasnost roditelja. **Poslednji rok za prijavu je 31. maj.**

STARTNINA: Startnina za učešće u trci iznosi 1.000 RSD ili 15 EUR za strane državljane.

Ukoliko želite majicu trke, potrebno je da uplatite kotizaciju do 31. maja, na broj računa koji se nalazi na web sajtu. Kotizaciju za učešće na trci možete uplatiti prilikom validacije na samom startu. Prijave nakon 31. maja iznose 1.500 RSD ili 15 EUR za strane državljane. Nakon uplate, potrebno je poslati skeniranu/uslikanu uplatnicu na e-mail: prijave@tribetrails.com.

ORGANIZATOR: www.tribetrails.com

KONTAKT: info@tribetrails.com

TELEFONI: +381(0)63/744-21-15,
+381(0)65/55-45-406

trčeci ili četvoronoške. Na određenim tačkama na stazi potrebno je savladati specifične prepreke. Ukoliko učesnici ne uspeju da savladaju prepreke, moraće da odrade zamenske vežbe. Za savlađivanje staze nije potrebna specijalna oprema.

Staza se deli u dve kategorije i to:

- Rookie (11 km)
- Adventure (22 km)

Duž staze biće postavljene kontrolne tačke na kojima će se nalaziti okrepljenje i vršiti kontrola takmičara.

OPREMA:

Preporučljivo je da imate odgovarajuću obuću, zavisi od toga da li trčite ili pešačite na stazi.

Rezervna obuća i odeća je poželjna.

NAGRADE: Za najuspešnije takmičare i takmičarke, biće obezbedene nagrade. Svi učesnici koji uspešno završe stazu, biće nagrađeni online diplomom i finišerom.

SIGURNOST: Sve aktivnosti biće obezbedene od strane Gorskog službe spašavanja.

TEREN: Zemljani putevi, makadam, asfalt, staze, kamenjar, šuma, blato, reka.

PREVOZ: Ukoliko bude dovoljno zainteresovanih,

postoji mogućnost organizovanog prevoza iz Beograda. Svi učesnici će biti blagovremeno obavješteni.

DODATNE AKTIVNOSTI:

Ekološka inicijativa:

Dan nakon trke će se organizovati čišćenje Jelašničke reke i njenog priobalja na potezu od sela Jelašnica do sela Čukljenik. Pozivamo i učesnike

trke da se pridruže ovoj ekološkoj akciji zaštite životne sredine kako bi ličnim primerom pokazali kako se se voli i poštuje priroda Srbije.

Dečija radionica:

Ukoliko ste roditelj, a želite da pešačite ili trčite, za vreme trke biće organizovana radionica za decu vođena željom da ispuni potrebe dece i roditelja za kreativnim aktivnostima koje će pokrenuti njihovu maštu.

Slackline prezentacija:

Planirana je i demonstracija veštine hodanja/balansiranja na traci, nakon koje će zainteresovani moći da se oprobaju i sami.

Radionica Joge:

Ukoliko se osećate napeto i želite da se razmrdate, opustite ili da se razgibate, naučite da trenirate sedeći ili da se prevrćete preko glave i ruku.

Vidimo se 13. juna!

Kartica za online promet s inostranstvom

- Nije potrebno otvoriti račun u banci.
- Ako se registujete ovde - **zaradićete 25\$.**
- Idealno za free lense poslove i trasfere novca.
- Niste vezani za poreski sistem u vašoj zemlji.
- Funkcioniše u svim zemljama regiona.

Šta je Payoneer kartica?

Payoneer MasterCard kartica je debitna kartica namenjena fizičkim ili pravnim licima. Fizičkim izgledom se ne razlikuje od kartice koju dobijate u običnoj banci prilikom otvaranja tekućeg računa. Payoneer karticu možete dobiti besplatno, jednostavnom registracijom na Payoneer sajtu – [OVDE](#).

Prednosti Payoneer platne kartice

1. Neograničena mogućnost plaćanja na internetu
2. Mogućnost primanja novca na Payoneer karticu
3. Mogućnost povezivanja Payoneer kartice sa Skrill-om, PayPalom i sličnim servisima.
4. Mogućnost podizanja gotovine na bankomatima u celom regionu i širom sveta.
5. Mogućnost plaćanja u svim prodavnicama bez provizije!
6. Payoneer MasterCard kartica ne zahteva otvaranje bankovnog računa.
7. Bonus za novoregistrovane korisnike od 25\$ na prvih 100\$ uplate. (bonus osvarujete registracijom – [OVDE](#))

Internet plaćanje i primanje novca

Payoneer karticu možete koristiti za:

1. plaćanje robe i usluga putem interneta
2. primanje uplata od fizičkih ili pravnih lica koji su/ nisu korisnici Payoneer kartice
3. isplate i uplate preko kompanija koje saraduju sa Payoneer-om, a to su: Skrill, Fiverr, Elance, ClickBank, oDesk, Amazon, CPA mreže MaxBounty i Peerfly, zatim PayPal,

FirstBeatMedia i drugi.

4. upotreba Payoneer Mastercard debitne kartice za podizanje novca na banokmatima u Srbiji, Hrvatskoj, Bosni, Crnoj Gori, Makedoniji i širom sveta!
5. mogućnost direktnog plaćanja na POST terminalima u celom regionu.

Payoneer kartica – koliko to košta?

Registracija i porudžbina Payoneer kartice se obavlja putem Payoneer sajta. Dakle, registrujete se i posle 20 radnih dana, na Vašu adresu stiže Vaša lična Payoneer MASTER kartica. Sam proces registracije, izrade i slanja kartice na Vašu adresu je u potpunosti besplatan. Ukoliko registraciju za Payoneer karticu izvršite [OVDE](#) – dobićete i 25\$ poklona, posle prvih 100\$ uplate na Vaš račun.

Troškovi godišnjeg održavanja kartice iznose 29.95\$. Iznos od 29.95\$ ne morate da plaćate unapred, već će Vam prva uplata na karticu biti umanjena za ovaj iznos. Ovaj iznos je ujedno i jedini iznos održavanja kartice, i plaća se jednom godišnje. Možda na prvi pogled zvuči puno, ali taj iznos izađe 2.5\$ mesečno, što je u proseku isti iznos koji Vam naplaćuje bilo koja banka za sličnu karticu. Dodatnih mesečnih troškova održavanja nema.

Troškovi podizanja gotovine na svim bankomatima su identični i iznose 3.15\$, bez obzira na sumu podignutog novca.

Payoneer kartica – kako doći do nje?

Registracijom na Payoneer sajtu – ([OVDE](#)), možete besplatno poručiti Vašu Payoneer karticu. Posle popunjavanja registracionog formulara, i slanjem zahteva za registraciju, neophodno je verifikovati (slanjem skeniranog dokumenta na email).

Svako dalje obaveštenje od Payoneera o toku verifikacije i stanju Vašeg naloga ćete dobijati na email koji ste uneli pri registraciji. Poručena Payoneer kartica stiže na Vašu adresu u roku od 3-4 sedmice.

Kliknite ovde

